

Badanie specyfiki bezrobocia w wybranych powiatach województwa mazowieckiego, w zakresie stanu obecnego, perspektyw rozwoju sytuacji na lokalnych rynkach pracy oraz wniosków dla polityki rynku pracy.

Wyniki ankiet realizowanych metodą delficką
Prognozy ekspertów dotyczące zmian sytuacji na lokalnych rynkach pracy.

Raport zbiorczy dla 10 badanych powiatów

ETAP II

RAPORT

Realizacja: MillwardBrown SMG/KRC
Warszawa, ul. Nowoursynowska 154A

Warszawa, październik – grudzień 2009

Spis treści

Wstęp.....	3
Powiat łosicki	4
Powiat łosicki – wyniki ankiet	6
Powiat makowski	10
Powiat makowski – wyniki ankiet	13
Powiat płocki.....	17
Powiat płocki – wyniki ankiet.....	19
Powiat przysuski	23
Powiat przysuski – wyniki ankiet.....	25
Powiat radomski.....	29
Powiat radomski – wyniki ankiet	31
Powiat miasto Radom.....	35
Powiat miasto Radom - wyniki ankiet	38
Powiat sierpecki	42
Powiat sierpecki – wyniki ankiet	45
Powiat szydłowiecki.....	49
Powiat szydłowiecki – wyniki ankiet.....	51
Powiat wołomiński.....	55
Powiat wołomiński – wyniki ankiet	57
Powiat żuromiński.....	61
Powiat żuromiński – wyniki ankiet.....	63
Podsumowanie	67

Wstęp

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane na podstawie wyników badania ankietowego zrealizowanego metodą delficką.

Badanie przeprowadzone zostało na 250 respondentach w 10 wybranych powiatach województwa mazowieckiego: szydłowieckim, radomskim, miasto Radom, przysuskim, żuromińskim, makowskim, płockim, sierpeckim, łosickim i wołomińskim.

Ankiety wysłane zostały do ekspertów lub praktyków zorientowanych, z racji wykonywanego zawodu, w problematyce związanej z rynkiem pracy oraz bezrobociem.

Respondenci reprezentowali różne instytucje z terenu danego powiatu: Powiatowe Urzędy Pracy, Starostwa Powiatowe, lokalne kluby pracy, lokalne organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski, ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, lokalne prywatne agencje zatrudnienia oraz lokalne firmy doradztwa personalnego.

Zadaniem respondentów było ustosunkowanie się do szeregu kwestii dotyczących lokalnego rynku pracy oraz przewidywanego rozwoju, w nawiązaniu do sytuacji aktualnej.

Wyniki zaprezentowane zostały osobno dla każdego powiatu.

Definicja pojęć:

Poniżej zdefiniowane zostały - występujące w raporcie - najważniejsze pojęcia związane z rynkiem pracy.

- **Stopa bezrobocia:** Procentowy udział liczby bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo, tzn. pracującej i bezrobotnej, (źródło: <http://www.stat.gov.pl/gus>).
- **Wskaźnik zatrudnienia:** Udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym, (źródło: <http://www.stat.gov.pl/gus>).

Powiat łosicki

Respondentom, jako punkt odniesienia zostały podane wielkości omawianych parametrów z końca grudnia 2008. W oparciu o nie, określili oni przewidywane wielkości parametrów zatrudnienia i bezrobocia, udziałów zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki, oraz zmian w strukturze bezrobocia w perspektywie końca 2010 roku.

Eksperci uznali, że stopa bezrobocia będzie wzrastać. W porównaniu z 11,1% dnia 30 grudnia 2008, na koniec roku 2009 miałyby wynieść 12,5%, i na koniec 2010 osiągnąć wartość 13,6%. Jednocześnie przewidywany jest spadek wskaźnika zatrudnienia o ponad 1,5 punktu procentowego, w stosunku do końca roku 2008, ale oczekuje się, że utrzyma się on już później na podobnym poziomie 56% aż do końca roku 2010.

Przewiduje się, że w ciągu dwóch lat zajdą tylko niewielkie zmiany w proporcjach zatrudnienia między sektorami rolniczym, przemysłowym i usługowym. Eksperci przewidują nieznaczny wzrost zatrudnienia w sektorze przemysłowym kosztem sektorów rolniczego i usługowego.

Respondenci prognozują, że sytuację na rynku pracy będą raczej pogarszać ogólna kondycja gospodarcza w kraju oraz nieudolna działalność organizacji powołanych do walki z bezrobociem. Również przy ocenie działań rządu przeważały negatywne przewidywania odnośnie skutków tej działalności. Pozytywnie wpłyną na miejscowy rynek pracy wysiłki Powiatowego Urzędu Pracy, największe nadzieje pokłada się jednak w pomocy napływającej z Unii Europejskiej, a także w rozwoju dotychczasowych i powstawaniu nowych, lokalnych przedsiębiorstw.

Z prognoz ekspertów wynika, że przewaga mężczyzn wśród bezrobotnych znacznie się zmniejszy i proporcje między bezrobotnymi w obu grupach zaczną się wyrównywać. Przewiduje się wzrost udziału kobiet wśród bezrobotnych o prawie 3 punkty procentowe. Na koniec 2010 udział ten ma wynieść 48,3%. Ciekawych zmian oczekuje się w strukturze wykształcenia bezrobotnych. Dość istotnie spadnie udział osób z wykształceniem gimnazjalnym oraz zasadniczym lub średnim zawodowym, na rzecz osób, które ukończyły liceum ogólnokształcące lub studia wyższe. Z pewnością wynika to częściowo z tego, że coraz mniej jest w społeczeństwie osób z niskim wykształceniem, ale należy również pamiętać, że brakuje na rynku dobrych fachowców, osobom z konkretnym zawodem łatwiej jest znaleźć pracę, a w ostatnich latach wiele osób wybierało zbyt popularne kierunki studiów. Analizując natomiast przewidywania odnośnie zmian w strukturze wiekowej bezrobotnych, należy zwrócić uwagę na wzrost o 3 punkty procentowe udziału osób powyżej 45 roku życia

w ogóle zarejestrowanych, podczas gdy udział ludzi poniżej 25 roku życia spadnie o 2 punkty procentowe. Oznacza to, że osobom dojrzałym ciężiej będzie dorównać młodym na rynku pracy.

Za dominujący problem łosickiego rynku pracy respondenci uznali brak ofert pracy od pracodawców. Poza tym, prawie 80% badanych do najważniejszych problemów zaliczyło duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”, i kolejne 42% - niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej.

Za branże schyłkowe, jeśli chodzi o zatrudnienie, respondenci uznali przemysł i rolnictwo. Ponad połowa badanych przewidziała likwidację miejsc pracy w tych sektorach, żaden nie oczekuje powstania nowych miejsc pracy w przemyśle. Największy wzrost zatrudnienia prognozuje się w budownictwie, gdzie powstawania nowych miejsc pracy oczekuje prawie 75% respondentów. Handel i usługi będą także zwiększać ilość miejsc pracy, ale tam niektóre będą również likwidowane.

Prawie 70% badanych przepowiada powstawanie małych przedsiębiorstw, tymczasem tylko 26% przewiduje ich likwidowanie. Wynikać to może z dobrych doświadczeń przy przyznawaniu dopłat do otwarcia działalności gospodarczej, gdzie większość nowych podmiotów utrzymuje się na rynku, rozwija i tworzy kolejne miejsca pracy. Prawdopodobnie z przyzwyczajenia do nierentowności państwowych przedsiębiorstw, dużym przedsiębiorstwom respondenci nie wróżą sukcesu i przewidują raczej ich likwidację.

Eksperti prognozują sporą aktywność w zakresie powstawania i likwidacji przedsiębiorstw zarówno w powiecie jak i poza jego granicami, jednak uważają, że tylko likwidacja przedsiębiorstw dotknie w podobnym stopniu obu tych lokalizacji. Ponad dwa razy więcej respondentów spodziewa się powstawania nowych przedsiębiorstw raczej poza granicami powiatu łosickiego.

Lokalny rynek pracy postrzegany jest, jako dość zależny od światowego kryzysu gospodarczego i oczekuje się, że odrobinę silniej niż w 2009 jego skutki odczuje się w roku 2010.

Eksperti są optymistami w przypuszczeniach o sytuacji na rynku pracy w przyszłości. Przewidują, że sytuacja cały czas będzie się poprawiać. Podczas gdy dzisiejsza sytuacja przez ponad 40% respondentów oceniana jest negatywnie, za 5 lat złej sytuacji spodziewa się już tylko 20%, a za 10 lat – 15% badanych. Dobrej sytuacji po upływie 10 lat spodziewa się czterokrotnie więcej respondentów niż za rok.

Powiat łosicki – wyniki ankiet

1. Prognozy dotyczące poziomu i struktury zatrudnienia i bezrobocia

Tabela 1 Zatrudnienie i bezrobocie – dane na 30 grudnia 2008 roku i prognozowane na koniec 2009 i 2010 roku

	stopa bezrobocia	wskaźnik zatrudnienia
Na 30 grudnia 2008	11,1%	57,5%
pod koniec roku 2009	12,5%	55,9%
pod koniec roku 2010	13,6%	56,0%

Tabela 2 Udział zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010

	Koniec 2008	Koniec 2010
Sektor rolniczy	68,2%	67,7%
Sektor przemysłowy	10,0%	11,1%
Sektor usługowy	21,8%	21,3%

Tabela 3 Czynniki, które będą miały wpływ na rynek pracy i poziom bezrobocia – prognoza na 2010 rok (1 - bardzo pozytywny wpływ; 5 bardzo negatywny wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Działania Rządu	0,0%	21,1%	26,3%	26,3%	26,3%	3,6
Sytuacja gospodarcza w kraju	10,5%	15,8%	21,1%	42,1%	10,5%	3,3
Pomoc Unii Europejskiej	15,8%	47,4%	10,5%	15,8%	10,5%	2,6
Działania Powiatowego Urzędu Pracy	15,8%	36,8%	26,3%	15,8%	5,3%	2,6
Działalność organizacji w powiecie powołanych do walki z bezrobociem	5,3%	26,3%	21,1%	42,1%	5,3%	3,2
Powstanie nowych przedsiębiorstw / zakładów pracy	26,3%	36,8%	10,5%	15,8%	10,5%	2,5
Rozwój lokalnych przedsiębiorstw/ zakładów pracy	26,3%	36,8%	15,8%	10,5%	10,5%	2,4

Tabela 4 Udział kobiet i mężczyzn w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Kobiety	45,4%	48,3%
Mężczyźni	54,6%	51,7%

Tabela 5 Udział osób z poszczególnych kategorii wykształcenia w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Gimnazjalne i poniżej	28,8%	25,5%
Zasadnicze zawodowe	28,2%	26,0%
Średnie ogólnokształcące	11,2%	16,9%
Średnie zawodowe	22,6%	19,6%
Wyższe	9,2%	11,8%

Tabela 6 Udział osób z poszczególnych kategorii wieku w strukturze bezrobocia - dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Do 24 lat	25,5%	23,5%
25 – 44 lata	47,8%	46,7%
45 lat i powyżej	24,9%	28,0%

Tabela 7 Diagnoza problemów dominujących w powiecie

Brak ofert pracy od pracodawców	89,5%
Brak kompetencji zawodowych bezrobotnych	26,3%
Brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych	21,1%
Niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej	42,1%
Duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”	78,9%
Upadłość / zwolnienia w dużych zakładach pracy w Pana(i) powiecie	36,8%
Inne czynniki	0,0%

2. Prognozy dotyczące powstawania / likwidacji nowych miejsc pracy

Tabela 8 Prognoza dotycząca sektorów gospodarki, w jakich pod koniec 2010 będą powstawały nowe miejsca pracy / będą likwidowane miejsca pracy
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	powstaną nowe miejsca pracy	będą likwidowane miejsca pracy
Przemysł	0,0%	57,9%
Handel	52,6%	21,1%
Usługi	52,6%	10,5%
Budownictwo	73,7%	5,3%
Rolnictwo	15,8%	52,6%

Tabela 9 Prognoza dotycząca wielkości przedsiębiorstw, jakie w perspektywie do 2010 roku będą powstawać / będą likwidowane
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	będą powstawać	będą likwidowane
Małe	68,4%	26,3%
Średnie	26,3%	15,8%
Duże	5,3%	26,3%

Tabela 10 Prognoza dotycząca lokalizacji, w jakiej, w perspektywie do 2010 roku, będą powstawać nowe przedsiębiorstwa / będą likwidowane przedsiębiorstwa

	będą powstawać przedsiębiorstwa	będą likwidowane przedsiębiorstwa
W powiecie	31,6%	47,4%
W województwie mazowieckim, poza powiatem	78,9%	52,6%

3. Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy

Tabela 11 Prognoza dotycząca wpływu kryzysu gospodarczego na lokalny rynek pracy w perspektywie końca 2009 roku i roku 2010 (1 - bardzo mały wpływ; 5 - bardzo duży wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2009	5,3%	21,1%	31,6%	31,6%	10,5%	3,2
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2010	5,3%	21,1%	26,3%	42,1%	5,3%	3,2

4. Propozycja zmian w lokalnym systemie edukacji

Tabela 12 Propozycja zmian, jakie należałoby wprowadzić w ciągu najbliższego roku w lokalnym systemie edukacji, aby dostosować go do lokalnego rynku pracy

▪ Dofinansowanie szkolnictwa zawodowego, tak, aby kształcenie praktyczne przygotowywało do wykonywania zawodu z wykorzystaniem najnowszych technologii;
▪ Dostosowanie profilu nauczania w szkołach do potrzeb lokalnego rynku pracy;
▪ Fachowe przygotowywanie młodzieży do zawodów, które są aktualnie poszukiwane na rynku pracy;
▪ Położenie nacisku na praktyczną naukę konkretnych zawodów, zmiana systemu kształcenia zawodowego, tak aby kształcił fachowców;
▪ Prowadzenie analiz lokalnego i krajowego rynku pracy, prowadzenie ścisłej współpracy pomiędzy powiatowymi urzędami pracy a szkołami w celu określenia zapotrzebowania na określone zawody i specjalności i dostosowane oferty edukacyjnej do zmieniającego się rynku pracy;
▪ Prowadzenie edukacji w zakresie zakładania własnej działalności gospodarczej;
▪ Rozwój i zwiększenie liczby szkół zawodowych;
▪ Udoskonalenie podstawy programowej;
▪ Zlikwidowanie liceów profilowanych, nie przygotowujących do żadnego zawodu;
▪ Zwiększenie dostępu do informacji na temat zakładania małych i średnich przedsiębiorstw, z wykorzystaniem środków unijnych;

5. Prognozy dotyczące ogólnej sytuacji na rynku pracy w różnych perspektywach czasowych

Tabela 13 Prognoza dotycząca ogólnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w różnych perspektywach czasowych (1 – zła sytuacja; 5 bardzo dobra sytuacja)

	1	2	3	4	5	średnia
Sytuacja na rynku pracy na dziś	10,5%	31,6%	52,6%	5,3%	0,0%	2,5
Sytuacja na rynku pracy za rok	5,3%	36,8%	47,4%	10,5%	0,0%	2,6
Sytuacja na rynku pracy za 5 lat	5,3%	15,8%	52,6%	21,1%	5,3%	3,1
Sytuacja na rynku pracy za 10 lat	5,3%	10,5%	42,1%	31,6%	10,5%	3,3

Powiat makowski

Respondentom, jako punkt odniesienia zostały podane wielkości omawianych parametrów z końca grudnia 2008. W oparciu o nie, określili oni przewidywane wielkości parametrów zatrudnienia i bezrobocia, udziałów zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki, oraz zmian w strukturze bezrobocia w perspektywie końca 2010 roku.

Eksperci uznali, że stopa bezrobocia będzie wzrastać. W porównaniu z 18,3% dnia 30 grudnia 2008, na koniec roku 2009 miałyby wynieść 19,4%, by na koniec 2010 osiągnąć wartość 20,1%. Jednocześnie przewidywany jest niewielki spadek wskaźnika zatrudnienia (o niecały punkt procentowy) w stosunku do końca roku 2008, i oczekuje się, że utrzyma się on już później na podobnym poziomie około 44,4% aż do końca roku 2010.

Przewiduje się, że w ciągu dwóch lat zajdą tylko niewielkie zmiany w proporcjach zatrudnienia między sektorami rolniczym, przemysłowym i usługowym. Eksperci przewidują nieznaczny spadek zatrudnienia w sektorze rolniczym na rzecz sektorów przemysłowego i usługowego.

Respondenci prognozują, że sytuację na rynku pracy będą raczej pogarszać ogólna kondycja gospodarcza w kraju oraz nieudolna działalność organizacji powołanych do walki z bezrobociem. Również przy ocenie działań rządu przeważały negatywne przewidywania odnośnie skutków tej działalności. Pozytywnie wpłyną na miejscowy rynek pracy wysiłki Powiatowego Urzędu Pracy, a także rozwój dotychczasowych i powstawanie nowych, lokalnych przedsiębiorstw. Największe nadzieje pokłada się jednak w pomocy napływającej z Unii Europejskiej – ponad 70% respondentów przewiduje, że pomoc ta wpłynie pozytywnie lub bardzo pozytywnie na lokalny rynek pracy.

Z prognoz ekspertów wynika, że przewaga mężczyzn wśród bezrobotnych znacznie się zmniejszy i proporcje między bezrobotnymi w obu grupach zaczną się wyrównywać. Przewiduje się wzrost udziału kobiet wśród bezrobotnych o 1,2 punktu procentowego. Na koniec 2010 udział ten ma wynieść 48,2%. Niewielkich zmian oczekuje się w strukturze wykształcenia bezrobotnych. Do najważniejszych należy zaliczyć spadek udziału osób z wykształceniem gimnazjalnym oraz zasadniczym lub średnim zawodowym, na rzecz osób, które ukończyły liceum ogólnokształcące lub studia wyższe. Z pewnością wynika to częściowo z tego, że coraz mniej jest w społeczeństwie osób z niskim wykształceniem, ale należy również pamiętać, że brakuje na rynku dobrych fachowców, osobom z konkretnym zawodem łatwiej jest znaleźć pracę, a w ostatnich latach wiele osób wybierało zbyt popularne

kierunki studiów. Analizując natomiast przewidywania odnośnie zmian w strukturze wiekowej bezrobotnych należy zwrócić uwagę na wzrost o prawie 3 punkty procentowe udziału osób powyżej 45 roku życia w ogóle zarejestrowanych. Oznacza to, że osobom dojrzałym ciężiej będzie dorównać młodszym na rynku pracy.

Za dominujący problem makowskiego rynku pracy respondenci uznali brak ofert pracy od pracodawców. Poza tym, ponad połowa badanych do najważniejszych problemów zaliczyła duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”, i kolejne 45% - niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej.

Za branżę schyłkową, jeśli chodzi o zatrudnienie, respondenci uznali przemysł. Ponad połowa badanych przewidywała likwidację miejsc pracy w tym sektorze. Miejsca pracy będą też likwidowane w branży rolniczej, choć prawie 15% badanych jest przekonanych, że powstaną tam także nowe miejsca pracy. Największy wzrost zatrudnienia prognozuje się w budownictwie, gdzie utworzenia nowych miejsc pracy oczekuje prawie 60% respondentów. Zatrudnienie będzie zwiększać sektor usług, gdzie w ogóle nie przewiduje się likwidowania miejsc pracy, i w nieco mniejszym stopniu handel.

Ponad 80% badanych przepowiada powstawanie małych przedsiębiorstw, tymczasem mniej niż 32% przewiduje ich likwidowanie. Wynikać to może z dobrych doświadczeń przy przyznawaniu dopłat do otwarcia działalności gospodarczej, gdzie większość nowych podmiotów utrzymuje się na rynku, rozwija i tworzy kolejne miejsca pracy. Prawdopodobnie z przyzwyczajenia do nierentowności państwowych przedsiębiorstw, dużym przedsiębiorstwom respondenci nie wróżą sukcesu i przewidują ich likwidację.

Eksperti prognozują sporą aktywność w zakresie powstawania i likwidacji przedsiębiorstw zarówno w powiecie jak i poza jego granicami. Jednocześnie uważają, że tylko likwidacja przedsiębiorstw dotknie w podobnym stopniu obu tych lokalizacji. Prawie dwa razy więcej respondentów spodziewa się powstawania nowych przedsiębiorstw raczej poza granicami powiatu makowskiego.

Lokalny rynek pracy postrzegany jest, jako dość zależny od światowego kryzysu gospodarczego i oczekuje się, że jego skutki będą w powiecie odczuwalne w podobnym stopniu zarówno w 2009 jak i w 2010 roku.

Eksperti są optymistami w przypuszczeniach o sytuacji na rynku pracy w przyszłości. Przewidują, że sytuacja cały czas będzie się poprawiać. Podczas gdy dzisiejsze realia przez ponad 60% respondentów oceniane są negatywnie, za 10 lat złej sytuacji spodziewa się już

tylko 23% badanych. Ponad dwukrotnie więcej respondentów spodziewa się dobrej sytuacji za 5 lat niż za rok.

Powiat makowski – wyniki ankiet

1. Prognozy dotyczące poziomu i struktury zatrudnienia i bezrobocia

Tabela 14 Zatrudnienie i bezrobocie – dane na 30 grudnia 2008 roku i prognozowane na koniec 2009 i 2010 roku

	stopa bezrobocia	wskaźnik zatrudnienia
Na 30 grudnia 2008	18,3 %	45,1%
pod koniec roku 2009	19,4 %	44,3 %
pod koniec roku 2010	20,1 %	44,5 %

Tabela 15 Udział zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010

	Koniec 2008	Koniec 2010
Sektor rolniczy	63,6%	62,1%
Sektor przemysłowy	8,5%	9,4%
Sektor usługowy	27,9%	28,6%

Tabela 16 Czynniki, które będą miały wpływ na rynek pracy i poziom bezrobocia – prognoza na 2010 rok (1 - bardzo pozytywny wpływ; 5 bardzo negatywny wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Działania Rządu	5,7%	0,0%	62,9%	17,1%	14,3%	3,3
Sytuacja gospodarcza w kraju	14,3%	5,7%	42,9%	25,7%	11,4%	3,1
Pomoc Unii Europejskiej	25,7%	45,7%	22,9%	5,7%	0,0%	2,1
Działania Powiatowego Urzędu Pracy	28,6%	17,1%	34,3%	14,3%	5,7%	2,5
Działalność organizacji w powiecie powołanych do walki z bezrobociem	11,4%	11,4%	42,9%	31,4%	2,9%	3,0
Powstanie nowych przedsiębiorstw / zakładów pracy	28,6%	22,9%	11,4%	20,0%	17,1%	2,7
Rozwój lokalnych przedsiębiorstw/ zakładów pracy	28,6%	20,0%	22,9%	14,3%	14,3%	2,7

Tabela 17 Udział kobiet i mężczyzn w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Kobiety	47,0%	48,2%
Mężczyźni	53,0%	51,8%

Tabela 18 Udział osób z poszczególnych kategorii wykształcenia w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Gimnazjalne i poniżej	26,5%	26,2%
Zasadnicze zawodowe	34,7%	32,7%
Średnie ogólnokształcące	13,8%	14,9%
Średnie zawodowe	20,6%	19,9%
Wyższe	4,2%	6,5%

Tabela 19 Udział osób z poszczególnych kategorii wieku w strukturze bezrobocia - dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Do 24 lat	24,5%	23,7%
25 – 44 lata	38,0%	35,9%
45 lat i powyżej	29,5%	32,5%

Tabela 20 Diagnoza problemów dominujących w powiecie

Brak ofert pracy od pracodawców	94,3%
Brak kompetencji zawodowych bezrobotnych	28,6%
Brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych	20,0%
Niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej	45,7%
Duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”	54,3%
Upadłość / zwolnienia w dużych zakładach pracy w Pana(i) powiecie	11,4%
Inne czynniki	0,0%

2. Prognozy dotyczące powstawania / likwidacji nowych miejsc pracy

Tabela 21 Prognoza dotycząca sektorów gospodarki, w jakich pod koniec 2010 będą powstawały nowe miejsca pracy / będą likwidowane miejsca pracy
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	powstaną nowe miejsca pracy	będą likwidowane miejsca pracy
Przemysł	5,7%	54,3%
Handel	48,6%	14,3%
Usługi	51,4%	0,0%
Budownictwo	60,0%	5,7%
Rolnictwo	14,3%	25,7%

Tabela 22 Prognoza dotycząca wielkości przedsiębiorstw, jakie w perspektywie do 2010 roku będą powstawać / będą likwidowane
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	będą powstawać	będą likwidowane
Małe	82,9%	31,4%
Średnie	22,9%	22,9%
Duże	0,0%	8,6%

Tabela 23 Prognoza dotycząca lokalizacji, w jakiej, w perspektywie do 2010 roku, będą powstawać nowe przedsiębiorstwa / będą likwidowane przedsiębiorstwa

	będą powstawać przedsiębiorstwa	będą likwidowane przedsiębiorstwa
W powiecie	42,9%	34,3%
W województwie mazowieckim, poza powiatem	68,6%	31,4%

3. Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy

Tabela 24 Prognoza dotycząca wpływu kryzysu gospodarczego na lokalny rynek pracy w perspektywie końca 2009 roku i roku 2010 (1 - bardzo mały wpływ; 5 - bardzo duży wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2009	2,9%	5,7%	37,1%	42,9%	11,4%	3,5
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2010	2,9%	8,6%	45,7%	25,7%	17,1%	3,5

4. Propozycja zmian w lokalnym systemie edukacji

Tabela 25 Diagnoza dotyczące zmian, jakie należałoby wprowadzić w ciągu najbliższego roku w lokalnym systemie edukacji, aby dostosować go do lokalnego rynku pracy

▪ Dostosowanie kształcenia w szkołach zawodowych (zasadniczych i technikach) do potrzeb lokalnego rynku pracy, m.in. poprzez utworzenie nowych kierunków kształcenia,;
▪ Dostosowanie kierunków kształcenia na poziomie średnim i wyższym do potrzeb rynku pracy;
▪ Położenie nacisku na praktyczną naukę zawodu;
▪ Rozwój kształcenia w zawodach deficytowych, ograniczenie kształcenia w zawodach nadwyżkowych;
▪ Rozwój szkół zawodowych, położenie nacisku na naukę konkretnych zawodów;

5. Prognozy dotyczące ogólnej sytuacji na rynku pracy w różnych perspektywach czasowych

Tabela 26 Prognoza dotycząca ogólnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w różnych perspektywach czasowych (1 – zła sytuacja; 5 bardzo dobra sytuacja)

	1	2	3	4	5	średnia
Sytuacja na rynku pracy na dziś	14,3%	48,6%	31,4%	5,7%	0,0%	2,3
Sytuacja na rynku pracy za rok	11,4%	37,1%	37,1%	14,3%	0,0%	2,5
Sytuacja na rynku pracy za 5 lat	8,6%	17,1%	42,9%	31,4%	0,0%	3,0
Sytuacja na rynku pracy za 10 lat	8,6%	14,3%	37,1%	20,0%	20,0%	3,3

Powiat płocki

Respondentom, jako punkt odniesienia zostały podane wielkości omawianych parametrów z końca grudnia 2008. W oparciu o nie, określili oni przewidywane wielkości parametrów zatrudnienia i bezrobocia, udziałów zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki, oraz zmian w strukturze bezrobocia w perspektywie końca 2010 roku.

Eksperci uznali, że zarówno stopa bezrobocia jak wskaźnik zatrudnienia pozostaną w 2009 i 2010 roku na tym samym poziomie. Szacowane wielkości zmieniały się o ułamki punktu procentowego.

Przewiduje się, że w ciągu dwóch lat nie zajdą wielkie zmiany w proporcjach zatrudnienia między sektorami rolniczym, przemysłowym i usługowym. Eksperci przewidują wzrost o 2 punkty procentowe udziału zatrudnienia w sektorze usługowym kosztem sektora rolniczego.

Respondenci prognozują, że sytuację na rynku pracy będzie pogarszać ogólna kondycja gospodarcza w kraju, a działania rządu będą miały słaby i raczej negatywny wpływ na lokalny rynek pracy. Niewiele do poprawy dotychczasowych realiów przyczyni się też działalność organizacji powołanych do walki z bezrobociem. Pozytywnie wpłyną na miejscowy rynek pracy wysiłki Powiatowego Urzędu Pracy, duże nadzieje pokłada się również w pomocy napływającej z Unii Europejskiej, a także rozwoju dotychczasowych i powstawaniu nowych, lokalnych przedsiębiorstw.

Z prognoz ekspertów wynika, że przewaga kobiet wśród bezrobotnych nieznacznie się zmniejszy. Przewiduje się wzrost udziału mężczyzn wśród bezrobotnych o prawie 2 punkty procentowe. Na koniec 2010 udział ten ma wynieść 42,4%. Ciekawych zmian oczekuje się w strukturze wykształcenia bezrobotnych. Dość istotnie spadnie udział osób z zasadniczym lub średnim wykształceniem zawodowym, na rzecz osób, które ukończyły liceum ogólnokształcące lub studia wyższe. Z pewnością wynika to częściowo z tego, że coraz mniej jest w społeczeństwie osób z niskim wykształceniem, ale należy również pamiętać, że brakuje na rynku dobrych fachowców, osobom z konkretnym zawodem łatwiej jest znaleźć pracę, a w ostatnich latach wiele osób wybierało zbyt popularne kierunki studiów. Analizując natomiast przewidywania odnośnie zmian w strukturze wiekowej bezrobotnych można zauważyć niewielki wzrost (1,2 punktu procentowego) udziału osób powyżej 45 roku życia w ogóle zarejestrowanych, zmiana ta miałaby nastąpić na rzecz osób w wieku 25-44 lata. Oznacza to, że osobom dojrzałym ciężiej będzie dorównać młodszym, ale doświadczonym na rynku pracy.

Za dominujący problem płockiego rynku pracy respondenci uznali brak ofert pracy od pracodawców. Poza tym, ponad 75% badanych do najważniejszych problemów zaliczyło duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”. Na trzecim miejscu znalazły się upadłości i zwolnienia z płockich zakładów pracy (43% wskazań), a dalej brak kompetencji zawodowych bezrobotnych oraz brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych (po 38% wskazań).

Za branże raczej likwidujące niż otwierające miejsca pracy, respondenci uznali przemysł i rolnictwo. Nadzieje pokłada się w rozwoju handlu i branży budowlanej, ale największy wzrost zatrudnienia prognozuje się w sektorze usługowym (spodziewa się go 62% respondentów). Jednocześnie eksperci przypuszczają likwidacje miejsc pracy we wszystkich, nawet tych prężnych sektorach.

Prawie 62% badanych przepowiada powstawanie małych przedsiębiorstw, tymczasem tylko 43% przewiduje ich likwidowanie. Wynikać to może z dobrych doświadczeń przy przyznawaniu dopłat do otwarcia działalności gospodarczej, gdzie większość nowych podmiotów utrzymuje się na rynku, rozwija i tworzy kolejne miejsca pracy. Prawdopodobnie z przyzwyczajenia do nierentowności państwowych przedsiębiorstw, dużym przedsiębiorstwom respondenci nie wróżą sukcesu i przewidują raczej ich likwidację.

Eksperti prognozują sporą aktywność w zakresie powstawania i likwidacji przedsiębiorstw zarówno w powiecie jak i poza jego granicami. Stosunkowo niewielkie różnice pokazują różnicę w spodziewanych tendencjach: respondenci spodziewają się nadwyżki przedsiębiorstw likwidowanych nad powstającymi w powiecie i większej liczby nowych niż zlikwidowanych zakładów poza granicami powiatu płockiego.

Lokalny rynek pracy postrzegany jest, jako dość mocno zależny od światowego kryzysu gospodarczego, ale oczekuje się, że w 2010 roku wpływ kryzysu nieznacznie się osłabi.

Eksperti są optymistami w przypuszczeniach o sytuacji na rynku pracy w przyszłości. Przewidują, że sytuacja cały czas będzie się poprawiać. Podczas gdy dzisiejsze realia przez ponad 65% respondentów oceniane są negatywnie, za 5 lat złej sytuacji spodziewa się już tylko niecałe 10% badanych. Dobrej sytuacji po upływie 10 lat spodziewa się ponad połowa ekspertów.

Powiat płocki – wyniki ankiet

1. Prognozy dotyczące poziomu i struktury zatrudnienia i bezrobocia

Tabela 27 Zatrudnienie i bezrobocie – dane na 30 grudnia 2008 roku i prognozowane na koniec 2009 i 2010 roku

	stopa bezrobocia	wskaźnik zatrudnienia
Na 30 grudnia 2008	16,7 %	37,3%
pod koniec roku 2009	17,0 %	37,6 %
pod koniec roku 2010	16,5 %	37,5 %

Tabela 28 Udział zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010

	Koniec 2008	Koniec 2010
Sektor rolniczy	65,0%	62,6%
Sektor przemysłowy	12,0%	12,1%
Sektor usługowy	23,0%	25,3%

Tabela 29 Czynniki, które będą miały wpływ na rynek pracy i poziom bezrobocia – prognoza na 2010 rok (1 - bardzo pozytywny wpływ; 5 bardzo negatywny wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Działania Rządu	0,0%	9,5%	76,2%	4,8%	9,5%	3,1
Sytuacja gospodarcza w kraju	0,0%	19,0%	28,6%	42,9%	9,5%	3,4
Pomoc Unii Europejskiej	28,6%	47,6%	19,0%	0,0%	4,8%	2,0
Działania Powiatowego Urzędu Pracy	19,0%	38,1%	28,6%	4,8%	9,5%	2,5
Działalność organizacji w powiecie powołanych do walki z bezrobociem	4,8%	33,3%	47,6%	9,5%	4,8%	2,8
Powstanie nowych przedsiębiorstw / zakładów pracy	38,1%	23,8%	19,0%	14,3%	4,8%	2,2
Rozwój lokalnych przedsiębiorstw/ zakładów pracy	38,1%	33,3%	9,5%	14,3%	4,8%	2,1

Tabela 30 Udział kobiet i mężczyzn w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Kobiety	59,6%	57,6%
Mężczyźni	40,4%	42,4%

Tabela 31 Udział osób z poszczególnych kategorii wykształcenia w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Gimnazjalne i poniżej	31,2%	32,1%
Zasadnicze zawodowe	29,3%	25,9%
Średnie ogólnokształcące	6,3%	7,3%
Średnie zawodowe	18,7%	17,8%
Wyższe	5,2%	7,7%

Tabela 32 Udział osób z poszczególnych kategorii wieku w strukturze bezrobocia - dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Do 24 lat	16,5%	16,6%
25 – 44 lata	52,6%	49,9%
45 lat i powyżej	32,9%	33,5%

Tabela 33 Diagnoza problemów dominujących w powiecie

Brak ofert pracy od pracodawców	81,0%
Brak kompetencji zawodowych bezrobotnych	38,1%
Brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych	38,1%
Niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej	9,5%
Duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”	76,2%
Upadłość / zwolnienia w dużych zakładach pracy w Pana(i) powiecie	42,9%
Inne czynniki	9,5%

2. Prognozy dotyczące powstawania / likwidacji nowych miejsc pracy

Tabela 34 Prognoza dotycząca sektorów gospodarki, w jakich pod koniec 2010 będą powstawały nowe miejsca pracy / będą likwidowane miejsca pracy
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	powstaną nowe miejsca pracy	będą likwidowane miejsca pracy
Przemysł	14,3%	38,1%
Handel	47,6%	23,8%
Usługi	61,9%	14,3%
Budownictwo	42,9%	23,8%
Rolnictwo	19,0%	42,9%

Tabela 35 Prognoza dotycząca wielkości przedsiębiorstw, jakie w perspektywie do 2010 roku będą powstawać / będą likwidowane
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	będą powstawać	będą likwidowane
Małe	61,9%	42,9%
Średnie	38,1%	23,8%
Duże	4,8%	28,6%

Tabela 36 Prognoza dotycząca lokalizacji, w jakiej, w perspektywie do 2010 roku, będą powstawać nowe przedsiębiorstwa / będą likwidowane przedsiębiorstwa

	będą powstawać przedsiębiorstwa	będą likwidowane przedsiębiorstwa
W powiecie	47,6%	52,4%
W województwie mazowieckim, poza powiatem	52,4%	42,9%

3. Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy

Tabela 37 Prognoza dotycząca wpływu kryzysu gospodarczego na lokalny rynek pracy w perspektywie końca 2009 roku i roku 2010 (1 - bardzo mały wpływ; 5 - bardzo duży wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2009	0,0%	4,8%	42,9%	19,0%	33,3%	3,8
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2010	4,8%	9,5%	38,1%	19,0%	28,6%	3,6

4. Propozycja zmian w lokalnym systemie edukacji

Tabela 38 Propozycja zmian, jakie należałoby wprowadzić w ciągu najbliższego roku w lokalnym systemie edukacji, aby dostosować go do lokalnego rynku pracy

▪ Dostosowanie kierunków kształcenia wyższego do potrzeb rynku pracy;
▪ Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy;
▪ Nacisk na edukację kadry nauczycielskiej w kierunku praktycznej nauki zawodu;
▪ Położenie nacisku na praktyczną naukę zawodu;
▪ Rozwój kształcenia ustawicznego, m.in. poprzez studia podyplomowe, kursy doszkalające;
▪ Rozwój kształcenia w zawodach deficytowych;
▪ Rozwój szkolnictwa zawodowego;
▪ Stworzenie możliwości zdobycia konkretnych uprawnień, certyfikatów zawodowych w ramach kształcenia w szkołach zawodowych;
▪ Umożliwienie bezpłatnego dostępu do większej liczby kursów dokształcających;
▪ Umożliwienie dostępu do praktyk zawodowych;
▪ Umożliwienie kształcenia w zawodach poszukiwanym na rynku pracy;
▪ Zachęcanie młodzieży do kontynuowania nauki na kierunkach technicznych;
▪ Zmiana sposobu nauczania w szkołach. Nacisk na logiczne myślenie i strategiczne działanie;
▪ Zwiększenie dostępu do praktyk studenckich;

5. Prognozy dotyczące ogólnej sytuacji na rynku pracy w różnych perspektywach czasowych

Tabela 39 Prognoza dotycząca ogólnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w różnych perspektywach czasowych (1 – zła sytuacja; 5 bardzo dobra sytuacja)

	1	2	3	4	5	średnia
Sytuacja na rynku pracy na dziś	4,8%	61,9%	33,3%	0,0%	0,0%	2,3
Sytuacja na rynku pracy za rok	4,8%	42,9%	47,6%	4,8%	0,0%	2,5
Sytuacja na rynku pracy za 5 lat	0,0%	9,5%	71,4%	14,3%	4,8%	3,1
Sytuacja na rynku pracy za 10 lat	0,0%	9,5%	38,1%	47,6%	4,8%	3,5

Powiat przysuski

Respondentom, jako punkt odniesienia zostały podane wielkości omawianych parametrów z końca grudnia 2008. W oparciu o nie, określili oni przewidywane wielkości parametrów zatrudnienia i bezrobocia, udziałów zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki, oraz zmian w strukturze bezrobocia w perspektywie końca 2010 roku.

Eksperti uznali, że stopa bezrobocia będzie się tylko nieznacznie zmieniać. W porównaniu z 22% dnia 30 grudnia 2008, na koniec roku 2009 miałyby wynieść 22,2%, a na koniec 2010 spaść do poziomu 21,3%. Jednocześnie przewidywany jest spadek wskaźnika zatrudnienia (2 punkty procentowe w 2009 z wyjściowych 52,5%) i korekta do poziomu 51,4% na koniec 2010 roku.

Przewiduje się, że w ciągu dwóch lat zajdą tylko nikłe zmiany w proporcjach zatrudnienia między sektorami rolniczym, przemysłowym i usługowym. Eksperti przewidują minimalny spadek zatrudnienia w sektorze usługowym kosztem sektorów rolniczego i przemysłowego.

Respondenci prognozują, że sytuację na rynku pracy będą pogarszać ogólna kondycja gospodarcza w kraju oraz nieudolna działalność rządu. Aktywność organizacji powołanych do walki z bezrobociem również pozostanie raczej nieskuteczna. Pozytywnie wpłyną na miejscowy rynek pracy wysiłki Powiatowego Urzędu Pracy, a także rozwój dotychczasowych i powstawanie nowych, lokalnych przedsiębiorstw, jednak największe nadzieje na poprawę sytuacji pokłada się w pomocy napływającej z Unii Europejskiej.

Z prognoz ekspertów wynika, że nie zmieniają się proporcje w udziale kobiet i mężczyzn w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych. Na koniec 2010 udział kobiet ma wynieść 48,2% wobec 48,4% na koniec 2008 roku. Ciekawych zmian oczekuje się w strukturze wykształcenia bezrobotnych. Dość istotnie spadnie udział osób z wykształceniem gimnazjalnym oraz zasadniczym lub średnim zawodowym, na rzecz osób, które ukończyły liceum ogólnokształcące lub studia wyższe. Z pewnością wynika to częściowo z tego, że coraz mniej jest w społeczeństwie osób z niskim wykształceniem, ale należy również pamiętać, że brakuje na rynku dobrych fachowców, osobom z konkretnym zawodem łatwiej jest znaleźć pracę, a w ostatnich latach wiele osób wybierało zbyt popularne kierunki studiów. Przewiduje się bardzo nieznaczne zmiany w strukturze wiekowej bezrobotnych. Udział osób powyżej 45 roku życia w ogóle zarejestrowanych wzrośnie o 0,5 punktu procentowego

kosztem pozostałych grup wiekowych. Może to oznaczać zgodnie z ogólnymi tendencjami, że osobom dojrzałym ciężiej będzie dorównać młodym na rynku pracy.

Za dominujący problem przysuskiego rynku pracy respondenci uznali jednogłośnie (100% wskazań) brak ofert pracy od pracodawców. Poza tym, ponad 70% badanych do najważniejszych problemów zaliczyło duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”. Żaden z pozostałych czynników nie został wskazany, jako problem znacząco większy od pozostałych.

Za branże schyłkowe, jeśli chodzi o zatrudnienie, respondenci uznali przede wszystkim przemysł, a także rolnictwo. Połowa badanych przewidziała likwidację miejsc pracy w rolnictwie, a aż 75% w przemyśle. Jednocześnie tylko niecałe 6% oczekuje powstania nowych miejsc pracy w przemyśle. W branży budowlanej przewidywany jest prawie dwukrotnie większy przyrost niż ubytek miejsc pracy. Wzrostu zatrudnienia eksperci oczekują w handlu (44% wskazań) oraz największego w sektorze usług (72% wskazań)

Ponad 65% badanych przepowiada powstawanie małych przedsiębiorstw, tymczasem tylko 22% przewiduje ich likwidowanie. Wynikać to może z dobrych doświadczeń przy przyznawaniu dopłat do otwarcia działalności gospodarczej, gdzie większość nowych podmiotów utrzymuje się na rynku, rozwija i tworzy kolejne miejsca pracy. Prawdopodobnie z przyzwyczajenia do nierentowności państwowych przedsiębiorstw, dużym zakładom respondenci nie wróżą sukcesu, przewidują ich likwidację i żaden nie przepowiada powstania nowych.

Eksperti prognozują sporą aktywność w zakresie powstawania i likwidacji przedsiębiorstw zarówno w powiecie jak i poza jego granicami, jednak uważają, że tylko zakładanie nowych przedsiębiorstw będzie dotyczyło w podobnym stopniu obu tych lokalizacji. Likwidacji przedsiębiorstw poza powiatem przysuskim spodziewa się ponad 70% badanych, a w granicach powiatu tylko 17%.

Lokalny rynek pracy postrzegany jest, jako dość zależny od światowego kryzysu gospodarczego i oczekuje się, że odrobinę silniej niż w 2009 jego skutki odczuje się w roku 2010.

Eksperti są optymistami w przypuszczeniach o sytuacji na rynku pracy w przyszłości. Przewidują, że sytuacja cały czas będzie się poprawiać. Podczas gdy dzisiejsza sytuacja przez ponad połowę respondentów oceniana jest negatywnie, za 5 lat złej sytuacji spodziewa się już tylko 17% badanych. Poprawy realiów za rok spodziewa się 11% respondentów, ale po upływie 10 lat, dobrej lub bardzo dobrej sytuacji oczekuje aż 72% badanych.

Powiat przysuski – wyniki ankiet

1. Prognozy dotyczące poziomu i struktury zatrudnienia i bezrobocia

Tabela 40 Zatrudnienie i bezrobocie – dane na 30 grudnia 2008 roku i prognozowane na koniec 2009 i 2010 roku

	stopa bezrobocia	wskaźnik zatrudnienia
Na 30 grudnia 2008	22,0%	52,5%
pod koniec roku 2009	22,2%	50,5%
pod koniec roku 2010	21,3%	51,4%

Tabela 41 Udział zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010

	Koniec 2008	Koniec 2010
Sektor rolniczy	68,9%	69,6%
Sektor przemysłowy	10,3%	10,5%
Sektor usługowy	20,8%	19,9%

Tabela 42 Czynniki, które będą miały wpływ na rynek pracy i poziom bezrobocia – prognoza na 2010 rok (1 - bardzo pozytywny wpływ; 5 bardzo negatywny wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Działania Rządu	11,1%	11,1%	38,9%	22,2%	16,7%	3,2
Sytuacja gospodarcza w kraju	11,1%	0,0%	33,3%	44,4%	11,1%	3,4
Pomoc Unii Europejskiej	33,3%	38,9%	5,6%	22,2%	0,0%	2,2
Działania Powiatowego Urzędu Pracy	22,2%	27,8%	22,2%	27,8%	0,0%	2,6
Działalność organizacji w powiecie powołanych do walki z bezrobociem	5,6%	16,7%	44,4%	27,8%	5,6%	3,1
Powstanie nowych przedsiębiorstw / zakładów pracy	33,3%	16,7%	27,8%	5,6%	16,7%	2,6
Rozwój lokalnych przedsiębiorstw/ zakładów pracy	38,9%	16,7%	16,7%	16,7%	11,1%	2,4

Tabela 43 Udział kobiet i mężczyzn w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Kobiety	48,4%	48,2%
Mężczyźni	51,6%	51,8%

Tabela 44 Udział osób z poszczególnych kategorii wykształcenia w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Gimnazjalne i poniżej	32,3%	30,2%
Zasadnicze zawodowe	35,3%	34,2%
Średnie ogólnokształcące	8,8%	10,1%
Średnie zawodowe	20,0%	19,2%
Wyższe	3,6%	6,3%

Tabela 45 Udział osób z poszczególnych kategorii wieku w strukturze bezrobocia - dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Do 24 lat	21,8%	21,6%
25 – 44 lata	49,8%	49,6%
45 lat i powyżej	28,4%	28,9%

Tabela 46 Diagnoza problemów dominujących w powiecie

Brak ofert pracy od pracodawców	100,0%
Brak kompetencji zawodowych bezrobotnych	33,3%
Brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych	27,8%
Niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej	27,8%
Duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”	72,2%
Upadłość / zwolnienia w dużych zakładach pracy w Pana(i) powiecie	27,8%
Inne czynniki	5,6%

2. Prognozy dotyczące powstawania / likwidacji nowych miejsc pracy

Tabela 47 Prognoza dotycząca sektorów gospodarki, w jakich pod koniec 2010 będą powstawały nowe miejsca pracy / będą likwidowane miejsca pracy
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	powstaną nowe miejsca pracy	będą likwidowane miejsca pracy
Przemysł	5,6%	77,8%
Handel	44,4%	11,1%
Usługi	72,2%	5,6%
Budownictwo	38,9%	22,2%
Rolnictwo	16,7%	50,0%

Tabela 48 Prognoza dotycząca wielkości przedsiębiorstw, jakie w perspektywie do 2010 roku będą powstawać / będą likwidowane
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	będą powstawać	będą likwidowane
Małe	66,7%	22,2%
Średnie	11,1%	33,3%
Duże	0,0%	16,7%

Tabela 49 Prognoza dotycząca lokalizacji, w jakiej, w perspektywie do 2010 roku, będą powstawać nowe przedsiębiorstwa / będą likwidowane przedsiębiorstwa

	będą powstawać przedsiębiorstwa	będą likwidowane przedsiębiorstwa
W powiecie	50,0%	16,7%
W województwie mazowieckim, poza powiatem	55,6%	72,2%

3. Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy

Tabela 50 Prognoza dotycząca wpływu kryzysu gospodarczego na lokalny rynek pracy w perspektywie końca 2009 roku i roku 2010 (1 - bardzo mały wpływ; 5 - bardzo duży wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2009	5,6%	11,1%	27,8%	33,3%	22,2%	3,6
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2010	5,6%	0,0%	27,8%	38,9%	27,8%	3,8

4. Propozycja zmian w lokalnym systemie edukacji

Tabela 51 Propozycja zmian, jakie należałoby wprowadzić w ciągu najbliższego roku w lokalnym systemie edukacji, aby dostosować go do lokalnego rynku pracy

▪ Dostosowanie oferty edukacyjnej do zapotrzebowania na rynku pracy;
▪ Likwidacja liceów profilowanych;
▪ Nacisk na kształcenie w zawodach deficytowych;
▪ Rozwój kształcenia ustawicznego;
▪ Rozwój szkolnictwa zawodowego (kierunki związane z budownictwem, gastronomią, hotelarstwem) na poziomie zawodowym i średnim;
▪ Umożliwienie dostępu do praktyk zawodowych w zakładach pracy;
▪ Zlikwidowanie liceów profilowanych;

5. Prognozy dotyczące ogólnej sytuacji na rynku pracy w różnych perspektywach czasowych

Tabela 52 Prognoza dotycząca ogólnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w różnych perspektywach czasowych (1 – zła sytuacja; 5 bardzo dobra sytuacja)

	1	2	3	4	5	średnia
Sytuacja na rynku pracy na dziś	16,7%	38,9%	44,4%	0,0%	0,0%	2,3
Sytuacja na rynku pracy za rok	11,1%	27,8%	50,0%	11,1%	0,0%	2,6
Sytuacja na rynku pracy za 5 lat	0,0%	16,7%	33,3%	50,0%	0,0%	3,3
Sytuacja na rynku pracy za 10 lat	0,0%	16,7%	11,1%	55,6%	16,7%	3,7

Powiat radomski

Respondentom, jako punkt odniesienia zostały podane wielkości omawianych parametrów z końca grudnia 2008. W oparciu o nie, określili oni przewidywane wielkości parametrów zatrudnienia i bezrobocia, udziałów zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki, oraz zmian w strukturze bezrobocia w perspektywie końca 2010 roku.

Eksperti uznali, że stopa bezrobocia będzie oscylować wokół dotychczasowego poziomu. W porównaniu z 27,1% dnia 30 grudnia 2008, na koniec roku 2009 miałyby wzrosnąć do 27,9%, by na koniec 2010 spaść do poziomu 26,2%. Jednocześnie przewidywany jest nieznaczny spadek wskaźnika zatrudnienia, o około jeden punkt procentowy w stosunku do końca roku 2008, i po spodziewanej korekcie oczekuje się, że utrzyma się on później na podobnym poziomie około 30,5% aż do końca roku 2010.

Przewiduje się, że w ciągu dwóch lat nie zajdą wielkie zmiany w proporcjach zatrudnienia między sektorami rolniczym, przemysłowym i usługowym. Eksperti przewidują wzrost udziału zatrudnienia w sektorze usług o 4 punkty procentowe kosztem sektora rolniczego.

Respondenci mają podzielone zdania, co do wpływu ogólnej kondycji gospodarczej w kraju na sytuację na lokalnym rynku pracy. Sceptycznie patrzą również na działania rządu, organizacji powołanych do walki z bezrobociem oraz wysiłki Powiatowego Urzędu Pracy. Największe nadzieje pokłada się w pomocy napływającej z Unii Europejskiej i rozwoju lokalnych przedsiębiorstw, a także w powstawaniu nowych.

Z prognoz ekspertów wynika, że przewaga kobiet wśród bezrobotnych dość istotnie się zwiększy i jeszcze bardziej zachwieje proporcjami w udziale obu płci w ogóle bezrobotnych. Przewiduje się wzrost udziału kobiet wśród ogóle zarejestrowanych bezrobotnych o prawie 3 punkty procentowe. Na koniec 2010 udział ten ma wynieść 55%. Nie oczekuje się większych zmian w strukturze wykształcenia bezrobotnych. Nieznacznie spadnie udział osób z zasadniczym lub średnim wykształceniem zawodowym, na rzecz osób, które ukończyły liceum ogólnokształcące lub studia wyższe. O jeden punkt procentowy wzrośnie udział wśród bezrobotnych osób o wykształceniu gimnazjalnym lub niższym. Analizując natomiast przewidywania odnośnie zmian w strukturze wiekowej bezrobotnych można zauważyć niewielki spadek (1 punkt procentowy) udziału osób powyżej 45 roku życia w ogóle zarejestrowanych, na rzecz udziału osób poniżej 25 roku życia. Sugeruje to sytuację, w której brak doświadczenia będzie nabierał znaczenia wśród przeszkód w znalezieniu pracy.

Należy jednak pamiętać, że prognozowane zmiany są niewielkie i raczej nie zapowiadają wyraźnej tendencji.

Za dominujący problem radomskiego rynku pracy respondenci uznali brak ofert pracy od pracodawców. Poza tym, ponad 60% badanych do najważniejszych problemów zaliczyło duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”, a kolejne 35% - upadłości i zwolnienia w dużych zakładach pracy w powiecie.

Za branże schyłkowe, jeśli chodzi o zatrudnienie, respondenci uznali przemysł i rolnictwo, gdzie odpowiednio 65% i 42% badanych przewidziało zwolnienia. Choć niektóre z nich będą również likwidowane, ilość miejsc pracy będzie się zwiększać według prawie 70% badanych w branży budowlanej i handlu oraz w sektorze usług według aż 73% respondentów,.

Ponad 80% badanych przepowiada powstawanie małych przedsiębiorstw, tymczasem tylko 27% przewiduje ich likwidowanie. Wynikać to może z dobrych doświadczeń przy przyznawaniu dopłat do otwarcia działalności gospodarczej, gdzie większość nowych podmiotów utrzymuje się na rynku, rozwija i tworzy kolejne miejsca pracy. Prawdopodobnie z przyzwyczajenia do nierentowności państwowych przedsiębiorstw, dużym przedsiębiorstwom respondenci nie wróżą sukcesu i przewidują raczej ich likwidację.

Eksperti prognozują sporą aktywność w zakresie powstawania i likwidacji przedsiębiorstw zarówno w powiecie jak i poza jego granicami. Dość znaczące rozpiętości we wskazaniach pokazują różnicę w spodziewanych tendencjach: respondenci spodziewają się nadwyżki przedsiębiorstw likwidowanych nad powstającymi w powiecie i większej liczby nowych niż zlikwidowanych zakładów poza granicami powiatu radomskiego. Obrazuje to pesymizm ekspertów w kwestii nowych inwestycji na terenie powiatu.

Lokalny rynek pracy postrzegany jest, jako dość zależny od światowego kryzysu gospodarczego i nie oczekuje się, zmian tej zależności.

Eksperti są optymistami w przypuszczeniach o sytuacji na rynku pracy w przyszłości. Przewidują, że sytuacja cały czas będzie się poprawiać, ale są bardziej wstrzemięźliwi w swoich prognozach niż respondenci z innych powiatów. Podczas gdy dzisiejsza sytuacja przez prawie 70% respondentów oceniana jest negatywnie, za 5 lat złej sytuacji spodziewa się już tylko 27%, a za 10 lat – 15% badanych. Poprawy realiów za rok spodziewa się tylko 3,8% respondentów, ale po upływie 10 lat, dość dobrej sytuacji oczekuje już ponad 38% badanych.

Powiat radomski – wyniki ankiet

1. Prognozy dotyczące poziomu i struktury zatrudnienia i bezrobocia

Tabela 53 Zatrudnienie i bezrobocie – dane na 30 grudnia 2008 roku i prognozowane na koniec 2009 i 2010 roku

	stopa bezrobocia	wskaźnik zatrudnienia
Na 30 grudnia 2008	27,1%	31,5%
pod koniec roku 2009	27,9%	30,4%
pod koniec roku 2010	26,2%	30,8%

Tabela 54 Udział zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010

	Koniec 2008	Koniec 2010
Sektor rolniczy	57,6%	52,8%
Sektor przemysłowy	19,1%	19,8%
Sektor usługowy	23,3%	27,4%

Tabela 55 Czynniki, które będą miały wpływ na rynek pracy i poziom bezrobocia – prognoza na 2010 rok (1 - bardzo pozytywny wpływ; 5 bardzo negatywny wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Działania Rządu	3,8%	19,2%	57,7%	15,4%	3,8%	3,0
Sytuacja gospodarcza w kraju	7,7%	23,1%	30,8%	26,9%	11,5%	3,1
Pomoc Unii Europejskiej	26,9%	42,3%	26,9%	3,8%	0,0%	2,1
Działania Powiatowego Urzędu Pracy	11,5%	15,4%	57,7%	11,5%	3,8%	2,8
Działalność organizacji w powiecie powołanych do walki z bezrobociem	7,7%	19,2%	50,0%	19,2%	3,8%	2,9
Powstanie nowych przedsiębiorstw / zakładów pracy	26,9%	38,5%	19,2%	15,4%	0,0%	2,2
Rozwój lokalnych przedsiębiorstw/ zakładów pracy	34,6%	34,6%	19,2%	11,5%	0,0%	2,1

Tabela 56 Udział kobiet i mężczyzn w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Kobiety	52,1%	55,0%
Mężczyźni	47,9%	45,0%

Tabela 57 Udział osób z poszczególnych kategorii wykształcenia w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Gimnazjalne i poniżej	33,7%	34,7%
Zasadnicze zawodowe	33,0%	31,8%
Średnie ogólnokształcące	7,6%	8,8%
Średnie zawodowe	19,8%	18,5%
Wyższe	5,9%	6,3%

Tabela 58 Udział osób z poszczególnych kategorii wieku w strukturze bezrobocia - dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Do 24 lat	19,7%	20,6%
25 – 44 lata	51,1%	51,2%
45 lat i powyżej	29,2%	28,2%

Tabela 59 Diagnoza problemów dominujących w powiecie

Brak ofert pracy od pracodawców	84,6%
Brak kompetencji zawodowych bezrobotnych	15,4%
Brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych	19,2%
Niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej	19,2%
Duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”	61,5%
Upadłość / zwolnienia w dużych zakładach pracy w Pana(i) powiecie	34,6%
Inne czynniki	11,5%

2. Prognozy dotyczące powstawania / likwidacji nowych miejsc pracy

Tabela 60 Prognoza dotycząca sektorów gospodarki, w jakich pod koniec 2010 będą powstawały nowe miejsca pracy / będą likwidowane miejsca pracy
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	powstaną nowe miejsca pracy	będą likwidowane miejsca pracy
Przemysł	15,4%	65,4%
Handel	65,4%	15,4%
Usługi	73,1%	11,5%
Budownictwo	69,2%	11,5%
Rolnictwo	3,8%	42,3%

Tabela 61 Prognoza dotycząca wielkości przedsiębiorstw, jakie w perspektywie do 2010 roku będą powstawać / będą likwidowane
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	będą powstawać	będą likwidowane
Małe	80,8%	26,9%
Średnie	34,6%	30,8%
Duże	7,7%	42,3%

Tabela 62 Prognoza dotycząca lokalizacji, w jakiej, w perspektywie do 2010 roku, będą powstawać nowe przedsiębiorstwa / będą likwidowane przedsiębiorstwa

	będą powstawać przedsiębiorstwa	będą likwidowane przedsiębiorstwa
W powiecie	46,2%	61,5%
W województwie mazowieckim, poza powiatem	80,8%	46,2%

3. Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy

Tabela 63 Prognoza dotycząca wpływu kryzysu gospodarczego na lokalny rynek pracy w perspektywie końca 2009 roku i roku 2010 (1 - bardzo mały wpływ; 5 - bardzo duży wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2009	7,7%	11,5%	42,3%	26,9%	11,5%	3,2
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2010	3,8%	19,2%	46,2%	15,4%	15,4%	3,2

4. Propozycja zmian w lokalnym systemie edukacji

Tabela 64 Propozycja zmian, jakie należałoby wprowadzić w ciągu najbliższego roku w lokalnym systemie edukacji, aby dostosować go do lokalnego rynku pracy

▪ Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy (budownictwo, handel, gastronomia);
▪ Rozwój kształcenia ustawicznego, poprzez zwiększenie dostępu do szkoleń, kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe, umożliwiających zmianę zawodu;
▪ Rozwój partnerstwa szkół zawodowych (na poziomie zasadniczym i średnim) z lokalnymi przedsiębiorstwami;
▪ Zachęcanie młodych ludzi do studiowania na kierunkach nauk ścisłych i technicznych;
▪ Zwiększenie dostępu uczniów do praktyk zawodowych w zakładach pracy;
▪ Zwiększenie liczby kierunków kształcenia zawodowego;
▪ Zwiększenie liczby szkół zawodowych, przygotowujących młodzież do wykonywania konkretnych zawodów;
▪ Zwiększenie oferty kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe;
▪ Zwiększenie roli poradnictwa zawodowego już na poziomie szkół gimnazjalnych;

5. Prognozy dotyczące ogólnej sytuacji na rynku pracy w różnych perspektywach czasowych

Tabela 65 Prognoza dotycząca ogólnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w różnych perspektywach czasowych (1 – zła sytuacja; 5 bardzo dobra sytuacja)

	1	2	3	4	5	średnia
Sytuacja na rynku pracy na dziś	26,9%	42,3%	30,8%	0,0%	0,0%	2,0
Sytuacja na rynku pracy za rok	15,4%	42,3%	38,5%	3,8%	0,0%	2,3
Sytuacja na rynku pracy za 5 lat	0,0%	26,9%	50,0%	23,1%	0,0%	3,0
Sytuacja na rynku pracy za 10 lat	0,0%	15,4%	46,2%	34,6%	3,8%	3,3

Powiat miasto Radom

Respondentom, jako punkt odniesienia zostały podane wielkości omawianych parametrów z końca grudnia 2008. W oparciu o nie, określili oni przewidywane wielkości parametrów zatrudnienia i bezrobocia, udziałów zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki, oraz zmian w strukturze bezrobocia w perspektywie końca 2010 roku.

Eksperti uznali, że stopa bezrobocia pomimo chwilowego wzrostu wróci do dotychczasowego poziomu. W porównaniu z 19,7% dnia 30 grudnia 2008, na koniec roku 2009 miałyby wynieść 20,7%, a na koniec 2010 osiągnąć wartość 19,6%. Jednocześnie przewidywany jest spadek wskaźnika zatrudnienia o ponad 3,2 punktu procentowego, w stosunku do końca roku 2008, ale oczekuje się, że po nieznacznej korekcie wskaźnik osiągnie poziom 33,1% na koniec roku 2010.

Przewiduje się, że w ciągu dwóch lat zajdą tylko niewielkie zmiany w proporcjach zatrudnienia między sektorami rolniczym, przemysłowym i usługowym. Eksperti przewidują nieznaczny wzrost zatrudnienia w sektorze usług kosztem sektora przemysłowego.

Respondenci mają podzielone zdania, co do wpływu ogólnej kondycji gospodarczej w kraju na sytuację na lokalnym rynku pracy. Z niewielkimi nadziejami patrzą również na działania rządu, organizacji powołanych do walki z bezrobociem oraz wysiłki Powiatowego Urzędu Pracy. Największej poprawy oczekują w wyniku rozwoju dotychczasowych i powstawaniu nowych, lokalnych przedsiębiorstw, spodziewają się też dobrych efektów pomocy napływającej z Unii Europejskiej.

Z prognoz ekspertów wynika, że przewaga kobiet wśród bezrobotnych nieznacznie się zmniejszy i proporcje między bezrobotnymi w obu grupach zbliżą się do równowagi. Przewiduje się wzrost udziału mężczyzn wśród bezrobotnych o pół punktu procentowego. Na koniec 2010 udział ten ma wynieść 47,3%. Nie oczekuje się dużych zmian w strukturze wykształcenia bezrobotnych. Nieznacznie spadnie udział osób z wykształceniem gimnazjalnym oraz zasadniczym lub średnim zawodowym, na rzecz osób, które ukończyły liceum ogólnokształcące lub studia wyższe. Z pewnością wynika to częściowo z tego, że coraz mniej jest w społeczeństwie osób z niskim wykształceniem, ale należy również pamiętać, że brakuje na rynku dobrych fachowców, osobom z konkretnym zawodem łatwiej jest znaleźć pracę, a w ostatnich latach wiele osób wybierało zbyt popularne kierunki studiów. Analizując natomiast przewidywania odnośnie zmian w strukturze wiekowej bezrobotnych należy zwrócić uwagę na spadek o 1,2 punktu procentowego udziału osób w wieku 25-44 lata

w ogóle zarejestrowanych, kosztem pozostałych grup wiekowych. Oznacza to, że osoby dojrzałe oraz absolwenci po raz kolejny pozostaną odrobinę w tyle wśród konkurencji na rynku pracy.

Za dominujący problem radomskiego rynku pracy respondenci uznali brak ofert pracy od pracodawców oraz duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie” (75% wskazań). Poza tym, 40% badanych do istotnych problemów zaliczyło niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej.

Za branże schyłkowe, jeśli chodzi o zatrudnienie, respondenci uznali przemysł i rolnictwo. 75% badanych przewidziało likwidacje miejsc pracy w przemyśle i 35% w rolnictwie. Największy wzrost zatrudnienia prognozuje się w budownictwie, gdzie powstawania nowych miejsc pracy oczekuje 75% respondentów. Tendencję wzrostową ma przejawiać również handel oraz sektor usług, choć tam część miejsc pracy ma zostać również zlikwidowana.

85% badanych przepowiada powstawanie małych przedsiębiorstw, tymczasem tylko 30% przewiduje ich likwidowanie. Wynikać to może z dobrych doświadczeń przy przyznawaniu dopłat do otwarcia działalności gospodarczej, gdzie większość nowych podmiotów utrzymuje się na rynku, rozwija i tworzy kolejne miejsca pracy. Prawdopodobnie z przyzwyczajenia do nierentowności państwowych przedsiębiorstw, dużym przedsiębiorstwom respondenci nie wróżą sukcesu, przewidują ich likwidację, a żaden z nich nie spodziewa się powstania dużego zakładu.

Eksperti prognozują sporą aktywność w zakresie powstawania i likwidacji przedsiębiorstw zarówno w powiecie jak i poza jego granicami. Dość znaczące rozpiętości we wskazaniach pokazują różnicę w spodziewanych tendencjach: respondenci spodziewają się nadwyżki przedsiębiorstw likwidowanych nad powstającymi w powiecie i większej liczby nowych niż zlikwidowanych zakładów poza granicami miasta Radom. Obrazuje to pesymizm ekspertów w kwestii nowych inwestycji na terenie miasta.

Lokalny rynek pracy postrzegany jest, jako dość mocno zależny od światowego kryzysu gospodarczego, ale oczekuje się, że w 2010 roku wpływ kryzysu nieznacznie się osłabi.

Eksperti są optymistami w przypuszczeniach o sytuacji na rynku pracy w przyszłości. Przewidują, że sytuacja cały czas będzie się poprawiać. Podczas gdy dzisiejsza sytuacja przez 85% respondentów oceniana jest negatywnie, za 5 lat złej sytuacji spodziewa się już tylko

20%, a za 10 lat – 10% badanych. Dobrej sytuacji po upływie 10 lat spodziewa się, co trzeci badany, choć żaden z nich nie przewiduje, że stanie się to w ciągu następnego roku.

Powiat miasto Radom - wyniki ankiet

1. Prognozy dotyczące poziomu i struktury zatrudnienia i bezrobocia

Tabela 66 Zatrudnienie i bezrobocie – dane na 30 grudnia 2008 roku i prognozowane na koniec 2009 i 2010 roku

	stopa bezrobocia	wskaźnik zatrudnienia
Na 30 grudnia 2008	19,7%	35,7%
pod koniec roku 2009	20,7%	32,5%
pod koniec roku 2010	19,6%	33,1%

Tabela 67 Udział zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010

	Koniec 2008	Koniec 2010
Sektor rolniczy	2,0%	2,2%
Sektor przemysłowy	31,0%	28,9%
Sektor usługowy	67,0%	69,0%

Tabela 68 Czynniki, które będą miały wpływ na rynek pracy i poziom bezrobocia – prognoza na 2010 rok (1 - bardzo pozytywny wpływ; 5 bardzo negatywny wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Działania Rządu	5,0%	15,0%	70,0%	5,0%	5,0%	2,9
Sytuacja gospodarcza w kraju	10,0%	20,0%	40,0%	20,0%	10,0%	3,0
Pomoc Unii Europejskiej	10,0%	40,0%	35,0%	15,0%	0,0%	2,5
Działania Powiatowego Urzędu Pracy	15,0%	30,0%	45,0%	5,0%	5,0%	2,5
Działalność organizacji w powiecie powołanych do walki z bezrobociem	5,0%	35,0%	45,0%	10,0%	5,0%	2,8
Powstanie nowych przedsiębiorstw / zakładów pracy	50,0%	25,0%	10,0%	15,0%	0,0%	1,9
Rozwój lokalnych przedsiębiorstw/ zakładów pracy	50,0%	20,0%	10,0%	15,0%	5,0%	2,0

Tabela 69 Udział kobiet i mężczyzn w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Kobiety	53,3%	52,8%
Mężczyźni	46,7%	47,3%

Tabela 70 Udział osób z poszczególnych kategorii wykształcenia w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Gimnazjalne i poniżej	31,2%	31,1%
Zasadnicze zawodowe	28,5%	27,4%
Średnie ogólnokształcące	9,3%	9,8%
Średnie zawodowe	20,4%	19,7%
Wyższe	10,6%	12,3%

Tabela 71 Udział osób z poszczególnych kategorii wieku w strukturze bezrobocia - dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Do 24 lat	14,4%	15,2%
25 – 44 lata	48,8%	47,6%
45 lat i powyżej	36,8%	37,1%

Tabela 72 Diagnoza problemów dominujących w powiecie

Brak ofert pracy od pracodawców	75,0%
Brak kompetencji zawodowych bezrobotnych	30,0%
Brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych	15,0%
Niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej	40,0%
Duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”	75,0%
Upadłość / zwolnienia w dużych zakładach pracy w Pana(i) powiecie	30,0%
Inne czynniki	0,0%

2. Prognozy dotyczące powstawania / likwidacji nowych miejsc pracy

Tabela 73 Prognoza dotycząca sektorów gospodarki, w jakich pod koniec 2010 będą powstawały nowe miejsca pracy / będą likwidowane miejsca pracy
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	powstaną nowe miejsca pracy	będą likwidowane miejsca pracy
Przemysł	10,0%	75,0%
Handel	70,0%	15,0%
Usługi	50,0%	25,0%
Budownictwo	75,0%	10,0%
Rolnictwo	5,0%	35,0%

Tabela 74 Prognoza dotycząca wielkości przedsiębiorstw, jakie w perspektywie do 2010 roku będą powstawać / będą likwidowane
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	będą powstawać	będą likwidowane
Małe	85,0%	30,0%
Średnie	35,0%	25,0%
Duże	0,0%	35,0%

Tabela 75 Prognoza dotycząca lokalizacji, w jakiej, w perspektywie do 2010 roku, będą powstawać nowe przedsiębiorstwa / będą likwidowane przedsiębiorstwa

	będą powstawać przedsiębiorstwa	będą likwidowane przedsiębiorstwa
W powiecie	40,0%	65,0%
W województwie mazowieckim, poza powiatem	75,0%	30,0%

3. Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy

Tabela 76 Prognoza dotycząca wpływu kryzysu gospodarczego na lokalny rynek pracy w perspektywie końca 2009 roku i roku 2010 (1 - bardzo mały wpływ; 5 - bardzo duży wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2009	0,0%	10,0%	30,0%	35,0%	25,0%	3,8
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2010	0,0%	10,0%	45,0%	30,0%	15,0%	3,5

4. Propozycja zmian w lokalnym systemie edukacji

Tabela 77 Propozycja zmian, jakie należałoby wprowadzić w ciągu najbliższego roku w lokalnym systemie edukacji, aby dostosować go do lokalnego rynku pracy

▪ Analiza rynku pracy pod kątem zapotrzebowania na pracowników o określonych zawodach i specjalizacjach;
▪ Dofinansowanie i rozwój szkolnictwa zawodowego;
▪ Dostosowanie programów kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy;
▪ Likwidacja liceów profilowanych;
▪ Ograniczenie powstawania klas ogólnokształcących w szkołach zawodowych;
▪ Położenie nacisku na kształcenie zawodowe na poziomie średnim i wyższym;
▪ Rozwój kształcenia ustawicznego;
▪ Rozwój kształcenia w zawodach deficytowych;
▪ Zwiększenie dostępu do praktyk zawodowych w lokalnych przedsiębiorstwach;

5. Prognozy dotyczące ogólnej sytuacji na rynku pracy w różnych perspektywach czasowych

Tabela 78 Prognoza dotycząca ogólnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w różnych perspektywach czasowych (1 – zła sytuacja; 5 bardzo dobra sytuacja)

	1	2	3	4	5	średnia
Sytuacja na rynku pracy na dziś	25,0%	60,0%	15,0%	0,0%	0,0%	1,9
Sytuacja na rynku pracy za rok	15,0%	50,0%	35,0%	0,0%	0,0%	2,2
Sytuacja na rynku pracy za 5 lat	5,0%	15,0%	65,0%	15,0%	0,0%	2,9
Sytuacja na rynku pracy za 10 lat	0,0%	10,0%	60,0%	25,0%	5,0%	3,3

Powiat sierpecki

Respondentom, jako punkt odniesienia zostały podane wielkości omawianych parametrów z końca grudnia 2008. W oparciu o nie, określili oni przewidywane wielkości parametrów zatrudnienia i bezrobocia, udziałów zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki, oraz zmian w strukturze bezrobocia w perspektywie końca 2010 roku.

Eksperci uznali, że stopa bezrobocia będzie wzrastać. W porównaniu z 16,5% dnia 30 grudnia 2008, na koniec roku 2009 miałyby wynieść 18%, i pozostać na tym poziomie (17,9%) na koniec 2010 roku. Jednocześnie przewidywany jest spadek wskaźnika zatrudnienia o niecały punkt procentowy, w stosunku do końca roku 2008, i oczekuje się, że utrzyma się on już później na podobnym poziomie 41,5% aż do końca roku 2010.

Przewiduje się, że w ciągu dwóch lat zajdą tylko niewielkie zmiany w proporcjach zatrudnienia między sektorami rolniczym, przemysłowym i usługowym. Eksperci przewidują wzrost o 3 punkty procentowe zatrudnienia w sektorze usług, głównie kosztem rolnictwa.

Respondenci mają podzielone zdania, co do wpływu ogólnej kondycji gospodarczej w kraju na sytuację na lokalnym rynku pracy. Z niewielkimi nadziejami patrzą również na działania rządu i organizacji powołanych do walki z bezrobociem. Ocenia się, że wysiłki Powiatowego Urzędu Pracy przyniosą pozytywniejszy skutek. Największej poprawy oczekuje się jednak w wyniku pomocy napływającej z Unii Europejskiej oraz rozwoju dotychczasowych i powstawaniu nowych, lokalnych przedsiębiorstw.

Z prognoz ekspertów wynika, że przewaga kobiet wśród bezrobotnych nieznacznie zwiększy się i proporcje między bezrobotnymi w obu grupach odchyłą się dalej od równowagi. Przewiduje się spadek udziału mężczyzn wśród bezrobotnych o niecały punkt procentowy. Na koniec 2010 udział ten ma wynieść 45,8%. Eksperci nie oczekują zmian w strukturze wykształcenia bezrobotnych. Analizując natomiast przewidywania odnośnie zmian w strukturze wiekowej bezrobotnych należy zwrócić uwagę na spadek o 1,1 punktu procentowego udziału osób w wieku 25-44 lata w ogóle zarejestrowanych, kosztem pozostałych grup wiekowych. Oznacza to, że osoby dojrzałe oraz absolwenci po raz kolejny pozostaną odrobinę w tyle wśród konkurencji na rynku pracy.

Za dominujący problem sierpeckiego rynku pracy respondenci uznali brak ofert pracy od pracodawców. 62% badanych za bardzo istotny uznało brak kompetencji zawodowych bezrobotnych. Następnie do największych problemów sierpeckiego rynku pracy zaliczono

duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie” (57% wskazań) oraz niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej (48% wskazań).

Za branże schyłkowe, jeśli chodzi o zatrudnienie, respondenci uznali przemysł i rolnictwo. 81% badanych przewidziało likwidację miejsc pracy w przemyśle i 48% w rolnictwie. Największy wzrost zatrudnienia prognozuje się w sektorze usług, gdzie powstawania nowych miejsc pracy oczekuje ponad 70% respondentów. Tendencję wzrostową ma przejawiać również branża budowlana, choć tam część miejsc pracy ma zostać również zlikwidowana. Pytani o handel respondenci jednakowo często prognozowali likwidowanie i otwieranie miejsc pracy, co może sugerować, że jest to aktywna branża z potencjałem rozwojowym pomimo silnej konkurencyjności, niestabilności i wysokiej rotacji.

67% badanych przepowiada powstawanie małych przedsiębiorstw, tymczasem tylko 48% przewiduje ich likwidowanie. Wynikać to może z dobrych doświadczeń przy przyznawaniu dopłat do otwarcia działalności gospodarczej, gdzie większość nowych podmiotów kontynuuje działalność po wymaganym upływie jednego roku. Jednak w powiecie sierpeckim dużo niższa niż w innych jest różnica między tymi szacunkami, co sugeruje trudniejsze warunki utrzymania się na rynku. Prawdopodobnie z przyzwyczajenia do nierentowności państwowych przedsiębiorstw, dużym przedsiębiorstwom respondenci nie wróżą sukcesu, przewidują ich likwidację, a żaden z nich nie spodziewa się powstania dużego zakładu.

Eksperti prognozują sporą aktywność w zakresie powstawania i likwidacji przedsiębiorstw zarówno w powiecie jak i poza jego granicami. Dość znaczące rozpiętości we wskazaniach pokazują różnicę w spodziewanych tendencjach: respondenci spodziewają się głównie likwidowania przedsiębiorstw w powiecie sierpeckim i większej liczby nowych niż zlikwidowanych zakładów poza granicami powiatu. Obrazuje to pesymizm ekspertów w kwestii nowych inwestycji na terenie powiatu sierpeckiego.

Lokalny rynek pracy postrzegany jest, jako dość mocno zależny od światowego kryzysu gospodarczego i oczekuje się, że jego skutki będą w powiecie odczuwalne w podobnym stopniu zarówno w 2009 jak i w 2010 roku.

Eksperti są optymistami w przypuszczeniach o sytuacji na rynku pracy w przyszłości. Przewidują, że sytuacja cały czas będzie się poprawiać. Podczas gdy dzisiejsza sytuacja przez prawie 60% respondentów oceniana jest negatywnie, za 5 lat złej sytuacji spodziewa się już tylko niecałe 24%, a za 10 lat – niecałe 10% badanych. Dobrej sytuacji po upływie 10 lat

spodziewa się już 38% badanych, choć tylko 4,8% przewiduje, że stanie się to w ciągu następnego roku.

Powiat sierpecki – wyniki ankiet

1. Prognozy dotyczące poziomu i struktury zatrudnienia i bezrobocia

Tabela 79 Zatrudnienie i bezrobocie – dane na 30 grudnia 2008 roku i prognozowane na koniec 2009 i 2010 roku

	stopa bezrobocia	wskaźnik zatrudnienia
Na 30 grudnia 2008	16,5%	42,1%
pod koniec roku 2009	18,0%	41,4%
pod koniec roku 2010	17,9%	41,5%

Tabela 80 Udział zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010

	Koniec 2008	Koniec 2010
Sektor rolniczy	49,4%	47,3%
Sektor przemysłowy	18,8%	17,9%
Sektor usługowy	31,8%	34,9%

Tabela 81 Czynniki, które będą miały wpływ na rynek pracy i poziom bezrobocia – prognoza na 2010 rok (1 - bardzo pozytywny wpływ; 5 bardzo negatywny wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Działania Rządu	19,0%	9,5%	47,6%	23,8%	0,0%	2,8
Sytuacja gospodarcza w kraju	14,3%	14,3%	38,1%	23,8%	9,5%	3,0
Pomoc Unii Europejskiej	23,8%	47,6%	23,8%	4,8%	0,0%	2,1
Działania Powiatowego Urzędu Pracy	28,6%	23,8%	23,8%	19,0%	4,8%	2,5
Działalność organizacji w powiecie powołanych do walki z bezrobociem	14,3%	19,0%	42,9%	9,5%	14,3%	2,9
Powstanie nowych przedsiębiorstw / zakładów pracy	52,4%	14,3%	19,0%	9,5%	4,8%	2,0
Rozwój lokalnych przedsiębiorstw/ zakładów pracy	38,1%	33,3%	19,0%	9,5%	0,0%	2,0

Tabela 82 Udział kobiet i mężczyzn w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Kobiety	53,4%	54,2%
Mężczyźni	46,6%	45,8%

Tabela 83 Udział osób z poszczególnych kategorii wykształcenia w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Gimnazjalne i poniżej	35,5%	36,1%
Zasadnicze zawodowe	29,0%	28,8%
Średnie ogólnokształcące	6,9%	7,8%
Średnie zawodowe	22,7%	22,0%
Wyższe	5,2%	4,9%

Tabela 84 Udział osób z poszczególnych kategorii wieku w strukturze bezrobocia - dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Do 24 lat	19,4%	19,8%
25 – 44 lata	50,6%	49,5%
45 lat i powyżej	30,0%	30,7%

Tabela 85 Diagnoza problemów dominujących w powiecie

Brak ofert pracy od pracodawców	90,5%
Brak kompetencji zawodowych bezrobotnych	61,9%
Brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych	19,0%
Niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej	47,6%
Duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”	57,1%
Upadłość / zwolnienia w dużych zakładach pracy w Pana(i) powiecie	4,8%
Inne czynniki	9,5%

2. Prognozy dotyczące powstawania / likwidacji nowych miejsc pracy

Tabela 86 Prognoza dotycząca sektorów gospodarki, w jakich pod koniec 2010 będą powstawały nowe miejsca pracy / będą likwidowane miejsca pracy
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	powstaną nowe miejsca pracy	będą likwidowane miejsca pracy
Przemysł	4,8%	81,0%
Handel	38,1%	38,1%
Usługi	71,4%	9,5%
Budownictwo	47,6%	19,0%
Rolnictwo	4,8%	47,6%

Tabela 87 Prognoza dotycząca wielkości przedsiębiorstw, jakie w perspektywie do 2010 roku będą powstawać / będą likwidowane
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	będą powstawać	będą likwidowane
Małe	66,7%	47,6%
Średnie	33,3%	23,8%
Duże	0,0%	23,8%

Tabela 88 Prognoza dotycząca lokalizacji, w jakiej, w perspektywie do 2010 roku, będą powstawać nowe przedsiębiorstwa / będą likwidowane przedsiębiorstwa

	będą powstawać przedsiębiorstwa	będą likwidowane przedsiębiorstwa
W powiecie	19,0%	47,6%
W województwie mazowieckim, poza powiatem	81,0%	61,9%

3. Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy

Tabela 89 Prognoza dotycząca wpływu kryzysu gospodarczego na lokalny rynek pracy w perspektywie końca 2009 roku i roku 2010 (1 - bardzo mały wpływ; 5 - bardzo duży wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2009	4,8%	0,0%	38,1%	33,3%	23,8%	3,7
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2010	4,8%	4,8%	28,6%	47,6%	14,3%	3,6

4. Propozycja zmian w lokalnym systemie edukacji

Tabela 90 Propozycja zmian, jakie należałoby wprowadzić w ciągu najbliższego roku w lokalnym systemie edukacji, aby dostosować go do lokalnego rynku pracy

▪ Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy;
▪ Kształcenie w kierunkach związanych z budownictwem i usługami;
▪ Rozwój kształcenia ustawicznego;
▪ Zwiększenie liczby szkół przyzakładowych, wyposażających ucznia w konkretne umiejętności;
▪ Zwiększenie nacisku na naukę zawodu;
▪ Zwiększenie oferty szkół zawodowych;

5. Prognozy dotyczące ogólnej sytuacji na rynku pracy w różnych perspektywach czasowych

Tabela 91 Prognoza dotycząca ogólnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w różnych perspektywach czasowych (1 – zła sytuacja; 5 bardzo dobra sytuacja)

	1	2	3	4	5	średnia
Sytuacja na rynku pracy na dziś	23,8%	33,3%	38,1%	4,8%	0,0%	2,2
Sytuacja na rynku pracy za rok	14,3%	38,1%	42,9%	4,8%	0,0%	2,4
Sytuacja na rynku pracy za 5 lat	4,8%	19,0%	52,4%	23,8%	0,0%	3,0
Sytuacja na rynku pracy za 10 lat	4,8%	4,8%	52,4%	33,3%	4,8%	3,3

Powiat szydłowiecki

Respondentom, jako punkt odniesienia zostały podane wielkości omawianych parametrów z końca grudnia 2008. W oparciu o nie, określili oni przewidywane wielkości parametrów zatrudnienia i bezrobocia, udziałów zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki, oraz zmian w strukturze bezrobocia w perspektywie końca 2010 roku.

Eksperti uznali, że stopa bezrobocia będzie wzrastać. W porównaniu z 31,2% dnia 30 grudnia 2008, na koniec roku 2009 miałyby wynieść 33,1%, i pozostać na tym poziomie (33,2%) na koniec 2010 roku. Jednocześnie przewidywany jest spadek wskaźnika zatrudnienia o prawie 2 punkty procentowe, w stosunku do końca roku 2008, i oczekuje się, że po niewielkiej korekcie osiągnie on poziom 28,6% na koniec roku 2010.

Przewiduje się, że w ciągu dwóch lat zajdą tylko niewielkie zmiany w proporcjach zatrudnienia między sektorami rolniczym, przemysłowym i usługowym. Eksperti przewidują wzrost o 2,6 punktu procentowego zatrudnienia w sektorze usług, kosztem rolnictwa.

Respondenci prognozują, że sytuację na rynku pracy będą pogarszać ogólna kondycja gospodarcza w kraju oraz nieudolna działalność rządu i organizacji powołanych do walki z bezrobociem. Ocenia się, że pozytywniejszy skutek przyniosą wysiłki Powiatowego Urzędu Pracy. Największej poprawy oczekuje się w wyniku pomocy napływającej z Unii Europejskiej, a także rozwoju dotychczasowych i powstawaniu nowych, lokalnych przedsiębiorstw.

Z prognoz ekspertów wynika, że przewaga kobiet wśród bezrobotnych zwiększy się i proporcje między bezrobotnymi w obu grupach odchyliły się dalej od równowagi. Przewiduje się spadek udziału mężczyzn wśród bezrobotnych o 2,2 punktu procentowego. Na koniec 2010 udział ten ma wynieść 43,2%. Ciekawych zmian oczekuje się w strukturze wykształcenia bezrobotnych. Spadnie udział osób z wykształceniem gimnazjalnym oraz zasadniczym lub średnim zawodowym, na rzecz osób, które ukończyły liceum ogólnokształcące lub studia wyższe. Z pewnością wynika to częściowo z tego, że coraz mniej jest w społeczeństwie osób z niskim wykształceniem, ale należy również pamiętać, że brakuje na rynku dobrych fachowców, osobom z konkretnym zawodem łatwiej jest znaleźć pracę, a w ostatnich latach wiele osób wybierało zbyt popularne kierunki studiów. Analizując natomiast przewidywania odnośnie zmian w strukturze wiekowej bezrobotnych należy zwrócić uwagę na wzrost o ponad 3 punkty procentowe udziału osób powyżej 45 roku życia w ogóle

zarejestrowanych. Oznacza to, że osobom dojrzałym ciężiej będzie dorównać młodszym na rynku pracy.

Za dominujący problem sztyłowieckiego rynku pracy respondenci uznali brak ofert pracy od pracodawców. Poza tym, 76% badanych do najważniejszych problemów zaliczyło duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”, a kolejne 40% - niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej.

Za branże schyłkowe, jeśli chodzi o zatrudnienie, respondenci uznali przemysł i rolnictwo. Około połowa badanych przewidziała likwidacje miejsc pracy w tych sektorach. Największy wzrost zatrudnienia prognozuje się w sektorze usług, gdzie powstawania nowych miejsc pracy oczekuje ponad 70% respondentów. Tendencję wzrostową ma przejawiać również branża budowlana oraz handel, choć tam część miejsc pracy ma zostać również zlikwidowana.

Ponad 70% badanych przepowiada powstawanie małych przedsiębiorstw, tymczasem tylko 44% przewiduje ich likwidowanie. Wynikać to może z dobrych doświadczeń przy przyznawaniu dopłat do otwarcia działalności gospodarczej, gdzie większość nowych podmiotów kontynuuje działalność po wymaganym upływie jednego roku. Jednak w powiecie sierpeckim dużo niższa niż w innych jest różnica między tymi szacunkami, co sugeruje trudniejsze warunki utrzymania się na rynku. Respondenci nie mają nadziei na powstanie nowych, dużych przedsiębiorstw i raczej sugerują, że istniejące będą likwidowane.

Eksperti prognozują sporą aktywność w zakresie powstawania i likwidacji przedsiębiorstw zarówno w powiecie jak i poza jego granicami. Oczekują większej liczby otwieranych niż likwidowanych zakładów pracy, przy czym większej aktywności w tej kwestii spodziewają się poza granicami powiatu.

Lokalny rynek pracy postrzegany jest, jako dość mocno zależny od światowego kryzysu gospodarczego, ale oczekuje się, że w 2010 roku wpływ kryzysu nieznacznie się osłabi.

Eksperti są optymistami w przypuszczeniach o sytuacji na rynku pracy w przyszłości. Przewidują, że sytuacja cały czas będzie się poprawiać, ale są bardziej wstrzemięźliwi w swoich prognozach niż respondenci z innych powiatów. Podczas gdy dzisiejsza sytuacja przez ponad 75% respondentów oceniana jest negatywnie, za 5 lat złej sytuacji spodziewa się już tylko 40%, a za 10 lat – 24% badanych. Poprawy realiów za rok spodziewa się 12% respondentów, ale po upływie 10 lat, dość dobrej sytuacji oczekuje już ponad 44% badanych.

Powiat sztydlowiecki – wyniki ankiet

1. Prognozy dotyczące poziomu i struktury zatrudnienia i bezrobocia

Tabela 92 Zatrudnienie i bezrobocie – dane na 30 grudnia 2008 roku i prognozowane na koniec 2009 i 2010 roku

	stopa bezrobocia	wskaźnik zatrudnienia
Na 30 grudnia 2008	31,2%	29,8%
pod koniec roku 2009	33,1%	28,1%
pod koniec roku 2010	33,2%	28,6%

Tabela 93 Udział zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010

	Koniec 2008	Koniec 2010
Sektor rolniczy	48,2%	45,5%
Sektor przemysłowy	17,4%	17,6%
Sektor usługowy	34,4%	37,0%

Tabela 94 Czynniki, które będą miały wpływ na rynek pracy i poziom bezrobocia – prognoza na 2010 rok (1 - bardzo pozytywny wpływ; 5 bardzo negatywny wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Działania Rządu	0,0%	16,0%	48,0%	24,0%	12,0%	3,3
Sytuacja gospodarcza w kraju	12,0%	12,0%	28,0%	28,0%	20,0%	3,3
Pomoc Unii Europejskiej	20,0%	40,0%	28,0%	8,0%	4,0%	2,4
Działania Powiatowego Urzędu Pracy	0,0%	40,0%	32,0%	20,0%	8,0%	3,0
Działalność organizacji w powiecie powołanych do walki z bezrobociem	8,0%	16,0%	32,0%	28,0%	16,0%	3,3
Powstanie nowych przedsiębiorstw / zakładów pracy	24,0%	32,0%	20,0%	8,0%	16,0%	2,6
Rozwój lokalnych przedsiębiorstw/ zakładów pracy	28,0%	24,0%	24,0%	16,0%	8,0%	2,5

Tabela 95 Udział kobiet i mężczyzn w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Kobiety	54,6%	56,8%
Mężczyźni	45,4%	43,2%

Tabela 96 Udział osób z poszczególnych kategorii wykształcenia w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Gimnazjalne i poniżej	24,8%	24,4%
Zasadnicze zawodowe	39,8%	38,8%
Średnie ogólnokształcące	8,9%	10,1%
Średnie zawodowe	21,9%	20,4%
Wyższe	4,6%	6,5%

Tabela 97 Udział osób z poszczególnych kategorii wieku w strukturze bezrobocia - dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Do 24 lat	17,3%	16,2%
25 – 44 lata	52,0%	50,1%
45 lat i powyżej	30,7%	33,8%

Tabela 98 Diagnoza problemów dominujących w powiecie

Brak ofert pracy od pracodawców	80,0%
Brak kompetencji zawodowych bezrobotnych	32,0%
Brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych	28,0%
Niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej	40,0%
Duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”	76,0%
Upadłość / zwolnienia w dużych zakładach pracy w Pana(i) powiecie	20,0%
Inne czynniki	12,0%

2. Prognozy dotyczące powstawania / likwidacji nowych miejsc pracy

Tabela 99 Prognoza dotycząca sektorów gospodarki, w jakich pod koniec 2010 będą powstawały nowe miejsca pracy / będą likwidowane miejsca pracy
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	powstaną nowe miejsca pracy	będą likwidowane miejsca pracy
Przemysł	8,0%	56,0%
Handel	44,0%	28,0%
Usługi	72,0%	4,0%
Budownictwo	48,0%	8,0%
Rolnictwo	4,0%	44,0%

Tabela 100 Prognoza dotycząca wielkości przedsiębiorstw, jakie w perspektywie do 2010 roku będą powstawać / będą likwidowane
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	będą powstawać	będą likwidowane
Małe	72,0%	44,0%
Średnie	36,0%	28,0%
Duże	0,0%	8,0%

Tabela 101 Prognoza dotycząca lokalizacji, w jakiej, w perspektywie do 2010 roku, będą powstawać nowe przedsiębiorstwa / będą likwidowane przedsiębiorstwa

	będą powstawać przedsiębiorstwa	będą likwidowane przedsiębiorstwa
W powiecie	44,0%	36,0%
W województwie mazowieckim, poza powiatem	72,0%	56,0%

3. Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy

Tabela 102 Prognoza dotycząca wpływu kryzysu gospodarczego na lokalny rynek pracy w perspektywie końca 2009 roku i roku 2010 (1 - bardzo mały wpływ; 5 - bardzo duży wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2009	8,0%	12,0%	24,0%	40,0%	16,0%	3,4
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2010	12,0%	4,0%	44,0%	20,0%	20,0%	3,3

4. Propozycja zmian w lokalnym systemie edukacji

Tabela 103 Propozycja zmian, jakie należałoby wprowadzić w ciągu najbliższego roku w lokalnym systemie edukacji, aby dostosować go do lokalnego rynku pracy

▪ Dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy;
▪ Nacisk na kształcenie w kierunku pozyskania praktycznych umiejętności;
▪ Nacisk na kształcenie w konkretnych zawodach: spawacza, operatora maszyn ciężkich, zawodach związanych z budownictwem, zawodach związanych z usługami;
▪ Rozszerzenie oferty w zakresie szkolnictwa zawodowego o nowe kierunki kształcenia;
▪ Rozwój szkolnictwa zawodowego - zarówno w zakresie zasadniczych szkół zawodowych, jak i techników;
▪ Upowszechnianie dostępu do kształcenia ustawicznego, możliwości przekwalifikowania zawodowego;
▪ Zwiększenie dostępu do kursów zawodowych;

5. Prognozy dotyczące ogólnej sytuacji na rynku pracy w różnych perspektywach czasowych

Tabela 104 Prognoza dotycząca ogólnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w różnych perspektywach czasowych (1 – zła sytuacja; 5 bardzo dobra sytuacja)

	1	2	3	4	5	średnia
Sytuacja na rynku pracy na dziś	52,0%	24,0%	20,0%	0,0%	4,0%	1,8
Sytuacja na rynku pracy za rok	40,0%	32,0%	16,0%	8,0%	4,0%	2,0
Sytuacja na rynku pracy za 5 lat	0,0%	40,0%	40,0%	16,0%	4,0%	2,8
Sytuacja na rynku pracy za 10 lat	0,0%	24,0%	32,0%	32,0%	12,0%	3,3

Powiat wołomiński

Respondentom, jako punkt odniesienia zostały podane wielkości omawianych parametrów z końca grudnia 2008. W oparciu o nie, określili oni przewidywane wielkości parametrów zatrudnienia i bezrobocia, udziałów zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki, oraz zmian w strukturze bezrobocia w perspektywie końca 2010 roku.

Eksperci uznali, że stopa bezrobocia będzie wzrastać. W porównaniu z 9,3% dnia 30 grudnia 2008, na koniec roku 2009 miałyby wynieść 11,5%, i pozostać na tym poziomie do końca 2010 roku. Jednocześnie przewidywany jest relatywnie stały poziom wskaźnika zatrudnienia. Respondenci szacują, że na koniec 2009 spadnie on o pół punktu procentowego, w stosunku do końca roku 2008, i oczekują odbicia do poziomu 29,9% na koniec roku 2010.

Przewiduje się, że w ciągu dwóch lat zajdą niewielkie zmiany w proporcjach zatrudnienia między sektorami rolniczym, przemysłowym i usługowym. Eksperci przewidują wzrost o 3,5 punktu procentowego zatrudnienia w sektorze usług, kosztem rolnictwa i przemysłu.

Respondenci prognozują, że sytuację na rynku pracy będzie pogarszać ogólna kondycja gospodarcza w kraju. Mają podzielone zdania, co do przewidywanych skutków działalności rządu i organizacji powołanych do walki z bezrobociem. Oceniają, że pozytywniejszy skutek przyniosą wysiłki Powiatowego Urzędu Pracy. Największej poprawy oczekuje się w wyniku rozwoju i powstawaniu nowych, lokalnych przedsiębiorstw, a także dzięki pomocy napływającej z Unii Europejskiej.

Z prognoz ekspertów wynika, że aktualny, zbliżony do równowagi udział kobiet i mężczyzn w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych będzie oscylował wokół istniejącego stanu. Przewiduje się nieznaczny spadek udziału mężczyzn wśród bezrobotnych (niecały punkt procentowy), który po tej zmianie wyniesie 49,4% na koniec 2010. Eksperci nie oczekują zmian w strukturze wykształcenia bezrobotnych. Analizując natomiast przewidywania odnośnie zmian w strukturze wiekowej bezrobotnych należy zwrócić uwagę na spadek o prawie 2 punkty procentowe udziału osób w wieku 25-44 lata w ogóle zarejestrowanych, kosztem pozostałych grup wiekowych. Oznacza to, że osoby dojrzałe oraz absolwenci po raz kolejny pozostaną odrobinę w tyle wśród konkurencji na rynku pracy.

Za dominujący problem wołomińskiego rynku pracy respondenci uznali duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”, a zaraz po nim brak ofert pracy od pracodawców. Poza

tym, prawie 46% badanych do najważniejszych problemów zaliczyło niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej.

Za branże schyłkowe, jeśli chodzi o zatrudnienie, respondenci uznali przemysł i rolnictwo. Znaczna większość badanych przewidziała likwidację miejsc pracy w tych sektorach. Największy wzrost zatrudnienia prognozuje się w sektorze usług, gdzie powstawania nowych miejsc pracy oczekuje ponad 80% respondentów. Silną tendencję wzrostową ma przejawiać również handel oraz branża budowlana, choć tam część miejsc pracy ma również zostać zlikwidowana.

Ponad 80% badanych przepowiada powstawanie małych przedsiębiorstw, tymczasem tylko niecałe 20% przewiduje ich likwidowanie. Wynikać to może z dobrych doświadczeń przy przyznawaniu dopłat do otwarcia działalności gospodarczej, gdzie większość nowych podmiotów utrzymuje się na rynku, rozwija i tworzy kolejne miejsca pracy. Prawdopodobnie z przyzwyczajenia do nierentowności państwowych przedsiębiorstw, dużym zakładom respondenci nie wróżą sukcesu, przewidują ich likwidację i tylko bardzo niewielki odsetek przepowiada powstanie nowych.

Eksperti prognozują sporą aktywność w zakresie powstawania i likwidacji przedsiębiorstw zarówno w powiecie jak i poza jego granicami. Uważają, że w powiecie wołomińskim tak samo często będą one otwierane i likwidowane, natomiast poza granicami powiatu oczekują oni nadwyżki nowych zakładów pracy nad zlikwidowanymi.

Lokalny rynek pracy postrzegany jest, jako dość mocno zależny od światowego kryzysu gospodarczego, ale oczekuje się, że w 2010 roku wpływ kryzysu nieznacznie się osłabi.

Eksperti są optymistami w przypuszczeniach o sytuacji na rynku pracy w przyszłości. Przewidują, że sytuacja cały czas będzie się poprawiać. Podczas gdy dzisiejsza sytuacja przez ponad 40% respondentów oceniana jest negatywnie, za 5 lat złej sytuacji spodziewa się już tylko 16,2%, a za 10 lat – niecałe 6% badanych. Dobrej sytuacji po upływie 10 lat spodziewa się już prawie 65% badanych, choć tylko niecałe 6% przewiduje, że stanie się to w ciągu następnego roku.

Powiat wołomiński – wyniki ankiet

1. Prognozy dotyczące poziomu i struktury zatrudnienia i bezrobocia

Tabela 105 Zatrudnienie i bezrobocie – dane na 30 grudnia 2008 roku i prognozowane na koniec 2009 i 2010 roku

	stopa bezrobocia	wskaźnik zatrudnienia
Na 30 grudnia 2008	9,3%	29,5%
pod koniec roku 2009	11,5%	29,0%
pod koniec roku 2010	11,5%	29,9%

Tabela 106 Udział zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010

	Koniec 2008	Koniec 2010
Sektor rolniczy	16,5%	15,1%
Sektor przemysłowy	35,3%	33,3%
Sektor usługowy	48,2%	51,7%

Tabela 107 Czynniki, które będą miały wpływ na rynek pracy i poziom bezrobocia – prognoza na 2010 rok (1 - bardzo pozytywny wpływ; 5 bardzo negatywny wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Działania Rządu	5,4%	16,2%	54,1%	18,9%	5,4%	3,0
Sytuacja gospodarcza w kraju	13,5%	18,9%	21,6%	35,1%	10,8%	3,1
Pomoc Unii Europejskiej	8,1%	59,5%	24,3%	5,4%	2,7%	2,4
Działania Powiatowego Urzędu Pracy	10,8%	21,6%	59,5%	8,1%	0,0%	2,6
Działalność organizacji w powiecie powołanych do walki z bezrobociem	8,1%	29,7%	37,8%	21,6%	2,7%	2,8
Powstanie nowych przedsiębiorstw / zakładów pracy	27,0%	45,9%	18,9%	2,7%	5,4%	2,1
Rozwój lokalnych przedsiębiorstw/ zakładów pracy	29,7%	45,9%	16,2%	8,1%	0,0%	2,0

Tabela 108 Udział kobiet i mężczyzn w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Kobiety	49,8%	50,7%
Mężczyźni	50,2%	49,4%

Tabela 109 Udział osób z poszczególnych kategorii wykształcenia w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Gimnazjalne i poniżej	35,8%	36,6%
Zasadnicze zawodowe	27,0%	26,5%
Średnie ogólnokształcące	8,9%	9,2%
Średnie zawodowe	22,1%	21,3%
Wyższe	6,2%	6,4%

Tabela 110 Udział osób z poszczególnych kategorii wieku w strukturze bezrobocia - dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Do 24 lat	16,8%	17,5%
25 – 44 lata	44,8%	43,0%
45 lat i powyżej	38,4%	39,5%

Tabela 111 Diagnoza problemów dominujących w powiecie

Brak ofert pracy od pracodawców	73,0%
Brak kompetencji zawodowych bezrobotnych	21,6%
Brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych	32,4%
Niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej	45,9%
Duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”	78,4%
Upadłość / zwolnienia w dużych zakładach pracy w Pana(i) powiecie	18,9%
Inne czynniki	8,1%

2. Prognozy dotyczące powstawania / likwidacji nowych miejsc pracy

Tabela 112 Prognoza dotycząca sektorów gospodarki, w jakich pod koniec 2010 będą powstawały nowe miejsca pracy / będą likwidowane miejsca pracy
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	powstaną nowe miejsca pracy	będą likwidowane miejsca pracy
Przemysł	8,1%	86,5%
Handel	73,0%	10,8%
Usługi	81,1%	10,8%
Budownictwo	54,1%	18,9%
Rolnictwo	2,7%	67,6%

Tabela 113 Prognoza dotycząca wielkości przedsiębiorstw, jakie w perspektywie do 2010 roku będą powstawać / będą likwidowane
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	będą powstawać	będą likwidowane
Małe	86,5%	18,9%
Średnie	40,5%	29,7%
Duże	2,7%	54,1%

Tabela 114 Prognoza dotycząca lokalizacji, w jakiej, w perspektywie do 2010 roku, będą powstawać nowe przedsiębiorstwa / będą likwidowane przedsiębiorstwa

	będą powstawać przedsiębiorstwa	będą likwidowane przedsiębiorstwa
W powiecie	51,4%	51,4%
W województwie mazowieckim, poza powiatem	64,9%	40,5%

3. Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy

Tabela 115 Prognoza dotycząca wpływu kryzysu gospodarczego na lokalny rynek pracy w perspektywie końca 2009 roku i roku 2010 (1 - bardzo mały wpływ; 5 - bardzo duży wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2009	2,7%	8,1%	21,6%	45,9%	21,6%	3,8
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2010	2,7%	8,1%	29,7%	40,5%	18,9%	3,6

4. Propozycja zmian w lokalnym systemie edukacji

Tabela 116 Propozycja zmian, jakie należałoby wprowadzić w ciągu najbliższego roku w lokalnym systemie edukacji, aby dostosować go do lokalnego rynku pracy

▪ Dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy, lokalnych przedsiębiorstw;
▪ Kształcenie zawodowe uwzględniające potrzeby rynku pracy, nastawione na zdobywanie praktycznych umiejętności;
▪ Lepsze przygotowanie w szkołach do podjęcia studiów na kierunkach technicznych;
▪ Nacisk w kształceniu zawodowym na praktyczną naukę zawodu;
▪ Nauka przedsiębiorczości, elastyczności, zaradności;
▪ Poprawa jakości kształcenia na prywatnych uczelniach;
▪ Rozszerzenie oferty szkolnictwa zawodowego, zarówno na poziomie szkół zasadniczych, jak i techników, z uwzględnieniem zapotrzebowania na rynku pracy;
▪ Rozwój kształcenia ustawicznego, poprzez zwiększenie liczby kursów, szkoleń;
▪ Wprowadzanie do programu nauczania umiejętności poruszania się po rynku pracy;
▪ Współpraca szkół z Powiatowym Urzędem Pracy;
▪ Zwiększenie dostępu do kursów umożliwiających przekwalifikowanie;
▪ Zwiększenie dostępu do szkoleń z zakresu prowadzenia własnej działalności gospodarczej;

5. Prognozy dotyczący ogólnej sytuacji na rynku pracy w różnych perspektywach czasowych

Tabela 117 Prognoza dotycząca ogólnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w różnych perspektywach czasowych (1 – zła sytuacja; 5 bardzo dobra sytuacja)

	1	2	3	4	5	średnia
Sytuacja na rynku pracy na dziś	2,7%	37,8%	59,5%	0,0%	0,0%	2,6
Sytuacja na rynku pracy za rok	0,0%	21,6%	73,0%	5,4%	0,0%	2,8
Sytuacja na rynku pracy za 5 lat	0,0%	16,2%	37,8%	45,9%	0,0%	3,3
Sytuacja na rynku pracy za 10 lat	0,0%	5,4%	29,7%	45,9%	18,9%	3,8

Powiat żuromiński

Respondentom, jako punkt odniesienia zostały podane wielkości omawianych parametrów z końca grudnia 2008. W oparciu o nie, określili oni przewidywane wielkości parametrów zatrudnienia i bezrobocia, udziałów zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki, oraz zmian w strukturze bezrobocia w perspektywie końca 2010 roku.

Eksperti uznali, że stopa bezrobocia będzie oscylować wokół dotychczasowego poziomu. W porównaniu z 19,3% dnia 30 grudnia 2008, na koniec roku 2009 miałyby wzrosnąć do 20,1%, i po niewielkiej korekcie osiągnąć na koniec 2010 roku poziom 19,9%. Jednocześnie przewidywany jest spadek wskaźnika zatrudnienia. Respondenci szacują, że na koniec 2009 spadnie on o 3 punkty procentowe, w stosunku do końca roku 2008, i oczekują niewielkiego odbicia do poziomu 44,3% na koniec roku 2010.

Przewiduje się, że w ciągu dwóch lat zajdą niewielkie zmiany w proporcjach zatrudnienia między sektorami rolniczym, przemysłowym i usługowym. Eksperti przewidują wzrost o 2 punkty procentowe zatrudnienia w sektorze usług, kosztem rolnictwa.

Respondenci prognozują, że wszystkie czynniki będą pracowały na poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy. Największej poprawy oczekuje się w wyniku pomocy napływającej z Unii Europejskiej, a także rozwoju i powstawania nowych, lokalnych przedsiębiorstw.

Z prognoz ekspertów wynika, że przewaga kobiet wśród bezrobotnych zwiększy się i proporcje między bezrobotnymi w obu grupach odchylią się dalej od równowagi. Przewiduje się spadek udziału mężczyzn wśród bezrobotnych o jeden punkt procentowy. Na koniec 2010 udział ten ma wynieść 46%. Eksperti nie oczekują znaczących zmian ani w strukturze wykształcenia, ani w strukturze wiekowej bezrobotnych.

Za dominujący problem żuromińskiego rynku pracy respondenci uznali brak ofert pracy od pracodawców. Poza tym, prawie 65% badanych do najważniejszych problemów zaliczyło duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”, i kolejne 39,3% - niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej oraz brak kompetencji zawodowych bezrobotnych.

Za branże schyłkowe, jeśli chodzi o zatrudnienie, respondenci uznali przemysł i rolnictwo. Prawie 43% badanych przewidziało likwidacje miejsc pracy w przemyśle i prawie 65% w rolnictwie. Największy wzrost zatrudnienia prognozuje się w handlu i sektorze usług, a później w budownictwie, choć również tam część miejsc pracy ma zostać zlikwidowana.

Prawie 80% badanych przepowiada powstawanie małych przedsiębiorstw, tymczasem tylko co czwarty przewiduje ich likwidowanie. Wynikać to może z dobrych doświadczeń przy

przyznawaniu dopłat do otwarcia działalności gospodarczej, gdzie większość nowych podmiotów utrzymuje się na rynku, rozwija i tworzy kolejne miejsca pracy. Prawdopodobnie z przyzwyczajenia do nierentowności państwowych przedsiębiorstw, dużym zakładom respondenci nie wróżą sukcesu, przewidują ich likwidację. Żaden z ekspertów nie oczekuje powstania nowych, dużych zakładów.

Eksperti prognozują sporą aktywność w zakresie powstawania i likwidacji przedsiębiorstw zarówno w powiecie jak i poza jego granicami. Uważają, że w powiecie żuromińskim będą one raczej likwidowane, natomiast poza granicami powiatu oczekują znaczącej nadwyżki nowych zakładów pracy nad zlikwidowanymi.

Lokalny rynek pracy postrzegany jest, jako dość mocno zależny od światowego kryzysu gospodarczego, ale oczekuje się, że w 2010 roku wpływ kryzysu nieznacznie się osłabi.

Eksperti są optymistami w przypuszczeniach o sytuacji na rynku pracy w przyszłości. Przewidują, że sytuacja cały czas będzie się poprawiać, ale są bardziej wstrzeźliwi w swoich prognozach niż respondenci z innych powiatów. Podczas gdy dzisiejsza sytuacja przez ponad połowę respondentów oceniana jest negatywnie, za 5 lat złej sytuacji spodziewa się już tylko niecałe 18%, a za 10 lat – niewiele ponad 7% badanych. Poprawy realiów za rok spodziewa się co dziesiąty respondent, ale po upływie 10 lat, dość dobrej sytuacji oczekuje już co czwarty.

Powiat zuromiński – wyniki ankiet

1. Prognozy dotyczące poziomu i struktury zatrudnienia i bezrobocia

Tabela 118 Zatrudnienie i bezrobocie – dane na 30 grudnia 2008 roku i prognozowane na koniec 2009 i 2010 roku

	stopa bezrobocia	wskaźnik zatrudnienia
Na 30 grudnia 2008	19,3%	46,9%
pod koniec roku 2009	20,1%	43,9%
pod koniec roku 2010	19,9%	44,3%

Tabela 119 Udział zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010

	Koniec 2008	Koniec 2010
Sektor rolniczy	65,8%	63,8%
Sektor przemysłowy	10,0%	10,1%
Sektor usługowy	24,2%	26,2%

Tabela 120 Czynniki, które będą miały wpływ na rynek pracy i poziom bezrobocia – prognoza na 2010 rok (1 - bardzo pozytywny wpływ; 5 bardzo negatywny wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Działania Rządu	3,6%	50,0%	32,1%	10,7%	3,6%	2,6
Sytuacja gospodarcza w kraju	10,7%	25,0%	53,6%	3,6%	7,1%	2,7
Pomoc Unii Europejskiej	25,0%	50,0%	17,9%	3,6%	3,6%	2,1
Działania Powiatowego Urzędu Pracy	21,4%	32,1%	35,7%	10,7%	0,0%	2,4
Działalność organizacji w powiecie powołanych do walki z bezrobociem	17,9%	25,0%	25,0%	14,3%	17,9%	2,9
Powstanie nowych przedsiębiorstw / zakładów pracy	50,0%	21,4%	25,0%	0,0%	3,6%	1,9
Rozwój lokalnych przedsiębiorstw/ zakładów pracy	53,6%	17,9%	28,6%	0,0%	0,0%	1,8

Tabela 121 Udział kobiet i mężczyzn w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Kobiety	53,0%	54,0%
Mężczyźni	47%	46,0%

Tabela 122 Udział osób z poszczególnych kategorii wykształcenia w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Gimnazjalne i poniżej	30,3%	29,6%
Zasadnicze zawodowe	31,1%	31,1%
Średnie ogólnokształcące	11,1%	11,3%
Średnie zawodowe	22,2%	21,9%
Wyższe	5,3%	5,9%

Tabela 123 Udział osób z poszczególnych kategorii wieku w strukturze bezrobocia - dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Do 24 lat	24,3%	24,3%
25 – 44 lata	47,9%	47,8%
45 lat i powyżej	27,7%	28,0%

Tabela 124 Diagnoza problemów dominujących w powiecie

Brak ofert pracy od pracodawców	89,3%
Brak kompetencji zawodowych bezrobotnych	39,3%
Brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych	7,1%
Niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej	39,3%
Duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”	64,3%
Upadłość / zwolnienia w dużych zakładach pracy w Pana(i) powiecie	21,4%
Inne czynniki	3,6%

2. Prognozy dotyczące powstawania / likwidacji nowych miejsc pracy

Tabela 125 Prognoza dotycząca sektorów gospodarki, w jakich pod koniec 2010 będą powstawały nowe miejsca pracy / będą likwidowane miejsca pracy
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	powstaną nowe miejsca pracy	będą likwidowane miejsca pracy
Przemysł	3,6%	42,9%
Handel	71,4%	17,9%
Usługi	71,4%	7,1%
Budownictwo	57,1%	21,4%
Rolnictwo	17,9%	64,3%

Tabela 126 Prognoza dotycząca wielkości przedsiębiorstw, jakie w perspektywie do 2010 roku będą powstawać / będą likwidowane
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	będą powstawać	będą likwidowane
Małe	78,6%	25,0%
Średnie	21,4%	32,1%
Duże	0,0%	25,0%

Tabela 127 Prognoza dotycząca lokalizacji, w jakiej, w perspektywie do 2010 roku, będą powstawać nowe przedsiębiorstwa / będą likwidowane przedsiębiorstwa

	będą powstawać przedsiębiorstwa	będą likwidowane przedsiębiorstwa
W powiecie	14,3%	21,4%
W województwie mazowieckim, poza powiatem	82,1%	53,6%

3. Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy

Tabela 128 Prognoza dotycząca wpływu kryzysu gospodarczego na lokalny rynek pracy w perspektywie końca 2009 roku i roku 2010 (1 - bardzo mały wpływ; 5 - bardzo duży wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2009	0,0%	10,7%	46,4%	10,7%	32,1%	3,6
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2010	3,6%	3,6%	60,7%	17,9%	14,3%	3,4

4. Propozycja zmian w lokalnym systemie edukacji

Tabela 129 Propozycja zmian, jakie należałoby wprowadzić w ciągu najbliższego roku w lokalnym systemie edukacji, aby dostosować go do lokalnego rynku pracy

▪ Dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy;
▪ Nacisk na kształcenie w kierunkach technicznych;
▪ Nacisk na kształcenie w zawodach związanych ze świadczeniem usług: murarz, hydraulik, cieśla, dekarz, fryzjer;
▪ Rozwój kształcenia na poziomie szkół zawodowych;
▪ Rozwój kształcenia ustawicznego, upowszechnienie szkoleń dla bezrobotnych;
▪ Rozwój poradnictwa zawodowego – pomoc uczniom w wyborze zawodów odpowiadających zapotrzebowaniu rynku pracy;
▪ Wprowadzenie zmian w ustawie o działalności gospodarczej;
▪ Zwiększenie liczby szkoleń dla bezrobotnych, dostosowanych do rynku pracy;

5. Prognozy dotyczące ogólnej sytuacji na rynku pracy w różnych perspektywach czasowych

Tabela 130 Prognoza dotycząca ogólnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w różnych perspektywach czasowych (1 – zła sytuacja; 5 bardzo dobra sytuacja)

	1	2	3	4	5	średnia
Sytuacja na rynku pracy na dziś	28,6%	28,6%	39,3%	3,6%	0,0%	2,2
Sytuacja na rynku pracy za rok	10,7%	39,3%	39,3%	10,7%	0,0%	2,5
Sytuacja na rynku pracy za 5 lat	0,0%	17,9%	57,1%	25,0%	0,0%	3,1
Sytuacja na rynku pracy za 10 lat	0,0%	7,1%	67,9%	17,9%	7,1%	3,3

Podsumowanie

Eksperci uznali, że stopa bezrobocia będzie raczej wzrastać. W zależności od powiatu, w porównaniu do stanu z dnia 30 grudnia 2008, na koniec roku 2009 miałyby wzrosnąć o około 1 punkt procentowy, i pozostać na tym poziomie do końca 2010 roku. Jednocześnie przewidywany jest porównywalny, nieznaczny spadek wskaźnika zatrudnienia.

Przewiduje się, że w ciągu dwóch lat zajdą niewielkie zmiany w proporcjach zatrudnienia między sektorami rolniczym, przemysłowym i usługowym. Eksperci przewidują nieznaczny wzrost udziału zatrudnienia w sektorze usług, kosztem pozostałych sektorów, głównie rolnictwa.

Respondenci prognozują, że najbardziej sytuację na rynku pracy będzie pogarszać ogólna kondycja gospodarcza w kraju. Mają podzielone zdania, co do przewidywanych skutków działalności rządu i organizacji powołanych do walki z bezrobociem, ale są raczej sceptyczni, co do poprawy, jaką miałyby przynieść te działania. Oceniają, że pozytywniejszy skutek przyniosą wysiłki Powiatowego Urzędu Pracy. Największej poprawy oczekuje się w wyniku pomocy napływającej z Unii Europejskiej, a także rozwoju i powstawaniu nowych, lokalnych przedsiębiorstw.

Prognozy ekspertów nie formułują tendencji w kwestii udziału kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie zatrudnionych. Ciekawych zmian oczekuje się na ogół w strukturze wykształcenia bezrobotnych. Spadnie udział osób z wykształceniem gimnazjalnym oraz zasadniczym lub średnim zawodowym, na rzecz osób, które ukończyły liceum ogólnokształcące lub studia wyższe (nie będą to jednak duże zmiany). Z pewnością wynika to częściowo z tego, że coraz mniej jest w społeczeństwie osób z niskim wykształceniem, ale należy również pamiętać, że brakuje na rynku dobrych fachowców, osobom z konkretnym zawodem łatwiej jest znaleźć pracę, a w ostatnich latach wiele osób wybierało zbyt popularne kierunki studiów. Analizując natomiast przewidywania odnośnie zmian w strukturze wiekowej bezrobotnych należy zwrócić uwagę typowy wzrost udziału osób powyżej 45 roku życia w ogóle zarejestrowanych i niepewne prognozy dla osób młodych. Oznacza to, że osoby dojrzałe oraz absolwenci po raz kolejny pozostaną odrobinę w tyle wśród konkurencji na rynku pracy.

Za dominujący problem na wszystkich rynkach pracy respondenci uznali brak ofert pracy od pracodawców, w dalszej kolejności duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”

i niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej. Najmniejsze znaczenie zdaniem respondentów ma brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych.

Za branże schyłkowe, jeśli chodzi o zatrudnienie, respondenci uznali przemysł i rolnictwo. Większość badanych przewidziała likwidacje miejsc pracy w tych sektorach. Wzrost zatrudnienia prognozuje się w przede wszystkim w sektorze usług, a później w budownictwie i handlu, choć również tam część miejsc pracy ma zostać zlikwidowana. Często pytani o handel respondenci prognozowali zarówno likwidowanie i otwieranie miejsc pracy, co może sugerować, że jest to aktywna branża z potencjałem rozwojowym pomimo silnej konkurencyjności, niestabilności i wysokiej rotacji.

Ogromna większość badanych przepowiada powstawanie małych przedsiębiorstw, tymczasem dużo mniejsza część przewiduje ich likwidowanie. Wynikać to może z dobrych doświadczeń przy przyznawaniu dopłat do otwarcia działalności gospodarczej, gdzie większość nowych podmiotów utrzymuje się na rynku, rozwija i tworzy kolejne miejsca pracy. Prawdopodobnie z przyzwyczajenia do nierentowności państwowych przedsiębiorstw, dużym zakładom respondenci nie wróżą sukcesu i przewidują ich likwidacje. Nie przewiduje się powstawania nowych, dużych przedsiębiorstw, co obrazuje brak wiary ekspertów w skuteczność starań o pozyskanie zewnętrznego kapitału i przyciągnięcie zagranicznych inwestorów.

Eksperci prognozują sporą aktywność w zakresie powstawania i likwidacji przedsiębiorstw zarówno w powiecie jak i poza jego granicami. Na ogół uważają, że w obrębie powiatów będą one raczej likwidowane, natomiast poza granicami powiatu oczekują znaczącej nadwyżki nowych zakładów pracy nad zlikwidowanymi, ale pojawiają się również inne przypuszczenia.

Lokalne rynki pracy postrzegane są, jako dość mocno zależne od światowego kryzysu gospodarczego.

Analizując sytuację na lokalnych rynkach pracy respondenci wskazali kilka obszarów, w których należałoby przeprowadzić pewne zmiany.

Respondenci zwracają uwagę na potrzebę analizy rynku pracy pod kątem zapotrzebowania na pracowników o określonych zawodach i specjalizacjach, oraz dostosowania kierunków i programów kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy. Postuluje się rozwój kształcenia w zawodach deficytowych i ograniczenie kształcenia w zawodach nadwyżkowych.

Ważną kwestią jest rozwój szkolnictwa zawodowego i likwidacja liceów profilowanych nieprzygotowujących do żadnego zawodu na rzecz techników. Respondenci uważają, że powinien być położony nacisk na praktyczną naukę konkretnych zawodów tak, by system kształcenia wypuszczał na rynek fachowców posiadających konkretne umiejętności. Powinno się ograniczyć powstawanie klas ogólnokształcących w szkołach zawodowych.

Starając się zapewnić uczniom praktyczne wykształcenie w poszczególnych zawodach, powinno się położyć nacisk na zwiększenie dostępu do praktyk zawodowych w lokalnych przedsiębiorstwach. Eksperti uznali, że w tej kwestii bardzo pomógłby rozwój partnerstwa szkół zawodowych (na poziomie zasadniczym i średnim) z lokalnymi przedsiębiorstwami i powstawanie szkół przyzakładowych. Ponadto należałoby się zastanowić nad stworzeniem możliwości zdobycia konkretnych uprawnień i certyfikatów zawodowych, w ramach kształcenia w szkołach zawodowych.

Zwraca się uwagę na konieczność rozwoju kształcenia ustawicznego, poprzez zwiększenie ilości i dostępu do szkoleń, kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe, kursów umożliwiających zmianę zawodu oraz studiów podyplomowych. Kształcenie ustawiczne należałoby rozpowszechnić, poprzez umożliwienie bezpłatnego dostępu do większej liczby kursów, dopasowanych oczywiście do potrzeb rynku pracy.

Poza tym dotychczasowe stymulowanie przedsiębiorczości należałoby wzbogacić i rozpocząć już w szkołach gimnazjalnych. Postuluje się zmianę sposobu nauczania w szkołach, by położyć nacisk na logiczne myślenie i strategiczne działanie. Szkoły powinny ożywić współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy, wprowadzić do programu nauczania umiejętności poruszania się po rynku pracy, uczyć przedsiębiorczości, elastyczności i zaradności oraz zapewnić niezbędne uczniom poradnictwo zawodowe. Poza tym powinno się zwiększyć dostęp do szkoleń z zakresu prowadzenia własnej działalności gospodarczej oraz dostęp do informacji na temat zakładania przedsiębiorstw z wykorzystaniem środków unijnych. Postuluje się udoskonalenie ustawodawstwa dotyczącego działalności gospodarczej.

Wreszcie respondenci zauważają, że powinien zostać położony nacisk na promocje kierunków kształcenia w naukach ścisłych i technicznych, gdyż w tego typu zawodach, niezależnie od stopnia wykształcenia najłatwiej jest znaleźć pracę. Szkoły powinny lepiej przygotowywać do podjęcia studiów na kierunkach technicznych. Wśród eksperckich rekomendacji znalazła się także poprawa jakości kształcenia na prywatnych uczelniach.

Eksperti są optymistami w przypuszczeniach o sytuacji na rynku pracy w przyszłości. Przewidują, że sytuacja cały czas będzie się poprawiać. Podczas gdy dzisiejsza sytuacja oceniana jest bardzo negatywnie, wielu respondentów spodziewa się poprawy realiów już za rok, a w perspektywie 10 lat większość z nich uważa, że sytuacja będzie przynajmniej dobra.